

**РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ГРАД СОМБОР**

**СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ
ГРАДА СОМБОРА ЗА ПЕРИОД ОД 2016. ДО 2020. ГОДИНЕ**

САДРЖАЈ

Увод.....	3
Резиме	5
1. ВИЗИЈА.....	6
2. МИСИЈА	6
2а. ПРИНЦИПИ И ВРЕДНОСТИ.....	7
3. АНАЛИЗА КОНТЕКСТА	7
3.1. Општи подаци	7
3.2. Кључни актери у области социјалне заштите у граду Сомбору	15
3.2.1. Град Сомбор	15
3.2.2. Центар за социјални рад.....	18
3.2.3. Геронтолошки центар Сомбор.....	20
3.2.4. Дом за децу и омладину "Мирослав Антић-Мика" Сомбор.....	21
3.2.5. Школа за основно и средње образовање са домом „Вук Караџић“	21
3.3. Општи преглед по секторима	22
3.3.1. Запошљавање.....	23
3.3.2. Полиција	23
3.3.3. Здравство	23
3.3.4. Образовање	25
3.3.5. Организације цивилног друштва	25
3.4. Остале важне институције и организације	26
3.5. Међуопштинска сарадња	27
3.6. Обрада и анализа стања.....	27
4. СТРАТЕШКИ СПОРНА ПИТАЊА	28
5. СТРАТЕШКИ ПРАВЦИ РАЗВОЈА	28
5.1. СТРАТЕШКИ ЦИЉЕВИ РАЗВОЈА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ У ГРАДУ СОМБОРУ	29
5.1.3.....	29
6. ПРИОРИТЕТНЕ ЦИЉНЕ ГРУПЕ.....	29
6.1. Старији.....	30
6.2. Деца и млади	35
6.2.1.....	38
6.2.2.....	38
Специфични задаци	38
6.3. Особе са инвалидитетом	39
6.3.1.....	45
6.3.2.....	45
6.3.3.....	45
6.3.1.1.....	45
6.3.1.2.....	45
6.3.2.1.....	45
6.3.2.2.....	45
6.3.2.3.....	45
6.3.2.4.....	45
6.3.3.1.....	45
6.3.3.3.....	45

6.3.3.4.....	46
6.3.3.5.....	46
6.3.3.6.....	46
6.4. Жене	46
6.4.1.....	49
6.4.2.....	49
6.4.3.....	49
6.5. Роми.....	49
6.5.1.....	53
7. АРАНЖМАНИ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ	54
8. МЕХАНИЗМИ И ПРОЦЕДУРЕ ЗА ЕФИКАСНУ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ СТРАТЕГИЈЕ	56
9. ПРАЋЕЊЕ И ОЦЕНА УСПЕШНОСТИ.....	57
10. Р Е С У Р С И.....	59
11. ПЛАН КОМУНИКАЦИЈЕ	59
Анекс 1. Акциони планови.....	62
Циљна група 6.1. Старији.....	62
6.2. Деца и млади	65
6.3. Особе са инвалидитетом	66
6.4. ЖЕНЕ	74
6.4. Роми.....	76
Анекс 3. Матрице логичког оквира.....	78
6.1. Старији.....	78
6.2. Деца и млади	79
6.3. Особе са инвалидитетом	80
6.4. ЖЕНЕ	81
6.5. РОМИ.....	82
Прилог 1. Матрице заинтересованих страна.....	83
Анекс 2.	94
6.1. Старији.....	96
6.2. Деца и млади	98
6.3. Особе са инвалидитетом	99
6.4. ЖЕНЕ.....	102
6.5. Роми.....	106

Увод

Влада Републике Србије усвојила је у децембру 2005. године Стратегију реформе система социјалне заштите чији су основни циљеви смањење броја сиромашних и развој ефикасније социјалне заштите.

У усвојеном тексту је наглашено да ефикасна социјална заштита захтева стратешко планирање, као и доношење мера, активности и механизма којима се обезбеђују најповољнији исходи за корисника услуга.

Усвојена Стратегија реформе социјалне заштите обавезује локалну самоуправу на

активну улогу у креирању и спровођењу социјалне политике на локалном нивоу и у том смислу промовише као основне правце развоја следеће:

1. Изградњу нове политике и законодавне активности
2. Децентрализацију система социјалне заштите
3. Обезбеђивање ефикаснијих услуга у социјалној заштити
4. Обезбеђивање квалитетнијих услуга у социјалној заштити и
5. Јачање професионалних капацитета запослених у социјалној заштити

Стратегија реформе система социјалне заштите формулише посебне циљеве у оквиру којих се наводе мере, активности и механизми, које је у задатим роковима потребно да изврше локалне самоуправе. Отуда и обавеза локалне самоуправе да испланира и обезбеди средства за имплементацију Стратегије реформе система социјалне заштите.

Вођење процеса стратешког планирања вршио је Савет за планирање социјалне политике града Сомбора именован од стране Градоначелника града Сомбора у следећем саставу:

1. Др Зоран Парчетић, председник Савета из реда локалне самоуправе
2. Јасмина Опачић, из реда локалне самоуправе, за заменика председника Савета
3. Марија Јерковић, Одељење за друштвене делатности Градске управе Сомбор, за члана
4. Стеван Оршош, представник ромских НВО, за члана
5. Миодраг Тепавац, Центар за социјални рад, за члана
6. Јагода Дојић, Геронтолошки центар Сомбор, за члана
7. Нада Каричет Старчевић, Дом за децу и омладину без родитељског старања "Мирослав Антић" Сомбор, за члана
8. Јулијана Чаталинац, Центар за самостални живот особа са инвалидитетом, за члана
9. Софија Мандарић, ШОСО са домом "Вук Караџић" Сомбор, за члана
10. Биљана Клипа, Црвени крст Сомбор, за члана
11. Јадранка Радојчић, Национална служба за запошљавање Сомбор, за члана
12. Др Драгана Мрђенов, Дом здравља "Др Ђорђе Лазић" Сомбор, за члана

Делокруг рада и задаци Савета за планирање социјалне политике града Сомбора су:

1. Израда социјалних акционих планова за најугроженије делове у граду Сомбору, који ће укључити анализу потреба најугроженијих група грађана, преглед постојећих ресурса за подмиривање тих потреба, као и израда Акционих планова за побољшање могућих облика задовољавања потреба;
2. Рангирање по важности потреба становништва у граду Сомбору;
3. Оснивање партнерских радних група на нивоу Града за сваку од ранжираних потреба (социјалних приоритета);
4. Промовисање партнерских активности;
5. Идентификовање приоритетних потреба и потребне помоћи како би стручни кадрови имали основу за адекватну анализу питања из домена социјалне политике;
6. Идентификовање приоритетних потреба и потребне помоћи организацијама цивилног друштва и удружењима грађана, које се баве социјалним питањима;
7. Праћење, координирање, мониторинг и евалуација спровођења стратешких и акционих планова и припрема извештаја за надлежне органе;
8. Иницирање регионалних, међуопштинских састанака свих актера социјалне заштите или у одређеној приоритетној области заштите, са циљем размене информација и дефинисања заједничких интереса за функционално међуопштинско повезивање ради задовољења потреба свих грађана;
9. Прибављање додатних финансијских средстава за реализацију програма наведених у стратешким документима - Акционим плановима града Сомбора;
10. Обављање и свих других послова у складу са основним задацима и циљевима ради којих је образован;

Процес израде Стратегије развоја социјалне заштите за период 2016–2020. текао је уз високу партиципацију свих актера релевантних за систем социјалне заштите у граду Сомбору. У њега су поред представника локалне самоуправе били укључени и представници социјалних и здравствених институција, образовања, невладин сектор и други.

Резиме

Стратегија развоја социјалне заштите града Сомбора за период 2016–2020. има за циљ да град Сомбор буде социјално развијена заједница у систему сервиса и услуга.

До наведеног циља Стратегија предвиђа да се стигне кроз унапређење система социјалне заштите усмереног ка корисницима сервиса и услуга, развијањем и умрежавањем јавног, цивилног и приватног сектора, руководећи се следећим принципима и вредностима:

1. Поштовање и унапређивање основних људских права
2. Принцип једнаких могућности
3. Интегрални приступ
4. Партиципативност
5. Транспарентност

Анализом окружења у Граду и анализом заинтересованих страна у области социјалне заштите, односно пружалаца услуга, са једне и корисника услуга, са друге стране, дошло се до података које институције и организације пружају услуге социјалне заштите и у ком обиму, да ли је обим и квалитет пружених услуга довољан и разноврстан, које су социјалне групе у граду Сомбору најугроженије и које им нове услуге треба пружити да би се побољшали услови њиховог живота.

Као циљне групе којима је најпотребније унапређење социјалног статуса у граду Сомбору, а у складу са усвојеном Стратегијом за смањење сиромаштва, препознати су:

1. Старији
2. Деца и омладина
3. Особе са инвалидитетом
4. Жене и
5. Роми

У припремном процесу рада извршена је анализа стања и потреба као основ за дефинисање проблема и дијагнозу стања. Из утврђеног чињеничног стања изведени су закључци о циљној групи из којих су уследиле препоруке и интервенције са специфичним циљевима и задацима.

Стратегијом развоја социјалне заштите предвиђени су аранжмани, механизми и процедуре за имплементацију, аранжмани за праћење и оцену успешности спровођења циљева, као и акциони план за 2016–2020. годину.

1. ВИЗИЈА

Град Сомбор је социјално развијена заједница у систему сервиса и услуга.

2. МИСИЈА

Унапређење система социјалне заштите усмереног ка корисницима сервиса и услуга

развијањем и умрежавањем јавног, цивилног и приватног сектора.

2а. ПРИНЦИПИ И ВРЕДНОСТИ

Поштовање и унапређивање основних људских права - Неговање толеранције и разумевање различитости, одсуство сваке дискриминације засноване на постојању инвалидитета, полним, расним, језичким, верским, етничким и свим другим разликама и неговање и унапређивање међусобног разумевања и равноправности.

Принцип једнаких могућности - Обезбедити могућност коришћења услуга социјалне заштите за све грађане и све циљне групе истом доступношћу у свим сферама пружања услуга у јавном, приватном и невладином сектору и уз поштовање могућности избора.

Интегрални приступ - Неговање разноврсности и компатибилности социјалних сервиса и услуга и заједничког проактивног деловања и наступања према корисницима.

Партиципативност - Обезбеђење учешћа корисника у доношењу одлука о начину задовољавања његових потреба и одговорност за лични избор сервиса и услуга, као и личну ангажованост у оквиру његових могућности. Неговање подршке кориснику за активирање и развој личних ресурса и потенцијала за самостално задовољавање потреба у циљу смањења зависности од социјалних услуга.

Транспарентност - Увремењено, актуелно, отворено извештавање јавности, корисника и свих заинтересованих циљних група о могућностима, процесима или резултатима у раду социјалних сервиса и услуга у свим сферама деловања.

3. АНАЛИЗА КОНТЕКСТА

Анализа контекста представља целовиту слику локалне и шире друштвене стварности, односно анализу свих заинтересованих страна и анализу стања у систему социјалне заштите у граду Сомбору.

3.1. Општи подаци

Први писани документ, који говори о постојању насеобине на територији данашњег Сомбора, датира из 1360. године.

Ову насеобину су 1541. године освојили Турци, под чијом влашћу се први пут, две године касније, јавља данашњи назив Сомбор. Након вишедеценијске владавине Турци се без борбе повлаче 1687. године, када на ове просторе долази Аустријска царевина, у којој ће временом Сомбор досећи свој највећи успон, значај и углед. Под њеном влашћу Сомбор ће остати све до уласка у састав Краљевине Србије 13. новембра 1918. године. За време њене владавине Сомборци су водили упорну и истрајну борбу за елибертацију и очување стечених привилегија, што је довело до проглашења Сомбора "слободним и краљевским градом" Повељом Марије Терезије од 17. фебруара 1749. године. Ову привилегију Сомборци су платили 150.000 рајнских форината у злату.

Круна свег догађања у 18. веку за Сомбор ће бити његово проглашење за стално седиште Бачко-бодрошке жупаније 1786. године, друге по величини од 75 тада постојећих жупанија у Угарској, а у саставу су јој били и Нови Сад и Суботица. Почетак новог, 19. века, у коме је Сомбор досегао своје највише домете, обележиће отварање Великог бачког канала 1802, који је пролазио у непосредној близини града, чиме је он добио значајну саобраћајницу и место за одмор и разоноду.

Сомбор је 1918. године ушао у састав Краљевине Србије. У овом периоду из Сомбора центар се сели у Нови Сад, а са њим и све значајније установе, које су чиниле важне изворе његових прихода.

До данашњих дана Сомбор се развија кроз оснивање „Сомборских новина“ 1954, „Ликовне јесени“ 1961, почетак емитовања програма Радио Сомбора 1973. и др.

Законом о територијалној организацији Републике Србије ("Сл. гласник РС" бр. 129/2007) од 29. 12. 2007. године општина Сомбор добила је статус града и данас представља мултинационалну, мултикултуралну и мултиконфесионалну средину.

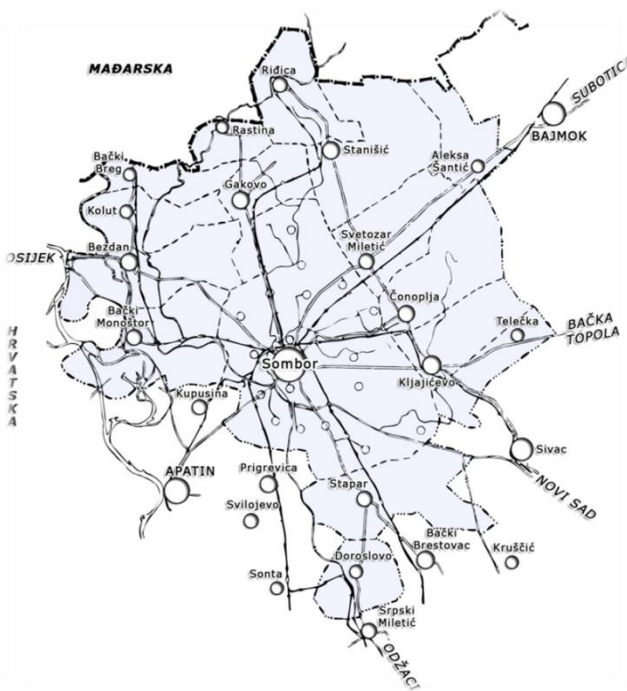
Географски положај

Град Сомбор налази се на крајњем северозападу Републике Србије, те се граничи са суседним државама: Републиком Хрватском на западу и Републиком Мађарском на северу. Источна граница града Сомбора је према граду Суботици и општини Бачка Топола, југоисточна према општини Кула, а јужна и југозападна према општинама Оџаци и Апатин.

Територија града Сомбора се простире на површини од 1.216 км², што чини 15,63% територије Аутономне покрајине Војводине, односно 1,37% територије Републике Србије. Према својој површини од 1.177,22 км² град Сомбор је други по величини у Аутономној покрајини Војводини, одмах иза града Зрењанина, а са укупно 85.903 становника, према попису из 2011. године, представља четврти најбројнији град у Аутономној покрајини Војводини одмах иза Новог Сада, Суботице и Панчева.

Сомбор је уједно и административни центар Западнобачког округа.

Према Статуту града Сомбора („Служб. лист града Сомбора“ бр. 2/2008 и 6/2013) територију града Сомбора утврђену Законом чине насељена места, односно подручја катастарских општина које улазе у њен састав и то су насељена места: Алекса Шантић, Бачки Брег, Бачки Monoштор, Бездан, Гаково, Dorослово, Кљајићево, Колут, Растина, Риђица, Светозар Милетић, Сомбор, Станишић, Стапар, Телечка, Чоноплја и приградска насеља-салаши: Билић, Буковац, Градина, Жарковац, Козара, Ленија, Лугово, Милчић, Ненадић, Обзир, Радојевићи, Ранчево, Централа, Чичови, Шикара и Шапоње.

Демографска структура:

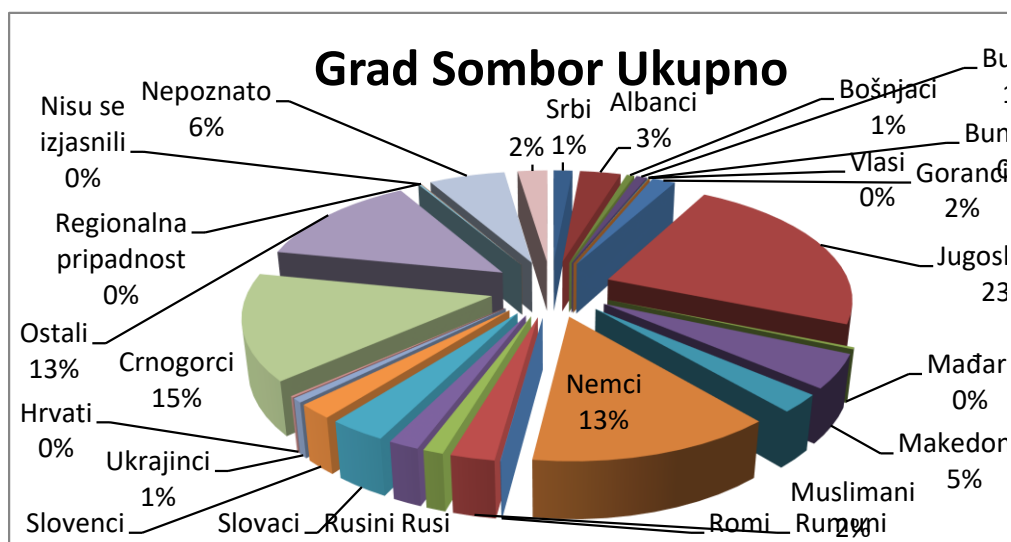
Град Сомбор је етнички изразито мултинационална и мултиконфесиона и у њему је регистровано чак 21 националност. Од укупног броја становника, 54.370 (63,29%) се изјаснило да је српске националности, 9.874 мађарске (11,49%), 7.070 хрватске (8,3%), 2.058 буњевачке (2,40%), 541 црногорске, 852 југословенске, 118 албанске, 22 бошњачке, 31 бугарске, 171 македонске националности, али су регистровани и Немци, Румуни (89), Русини (62), Словаци (117), Словенци (74), Украјинци (23).

У табели испод, налази се приказ структуре становништва у граду Сомбору према националној или етничкој припадности по попису из 2011. године:

	Grad Sombor		
	Ukupno	Muško	Žensko
Srbi	54,370	26,885	27,485
Albanci	118	62	56
Bošnjaci	22	15	7
Bugari	31	22	9
Bunjevci	2,058	967	1,091
Vlasi	2		
Goranci	67	40	27
Jugosloveni	852	440	412
Mađari	9,874	4,597	5,277
Makedonci	171	76	95
Muslimani	91	33	58

Nemci	494	246	248
Romi	1,015	524	491
Rumuni	89	37	52
Rusi	41	18	23
Rusini	62	22	40
Slovaci	117	44	73
Slovenci	74	29	45
Ukrajinci	23	5	18
Hrvati	7,070	3,253	3,817
Crnogorci	541	325	216
Ostali	489	213	276
Nisu se izjasnili	6,534	2,967	3,567
Regionalna pripadnost	1,479	697	782
Nepoznato	219	109	110
	85,903	41,626	44,275

Графикон 1:

Становништво у Граду је насељено у 16 насеља (град Сомбор и 15 сеоских насеља) и то тако што у граду Сомбору живи 47.623 становника (55,44%), а у сеоским насељима 38.280 становника (44,56%).

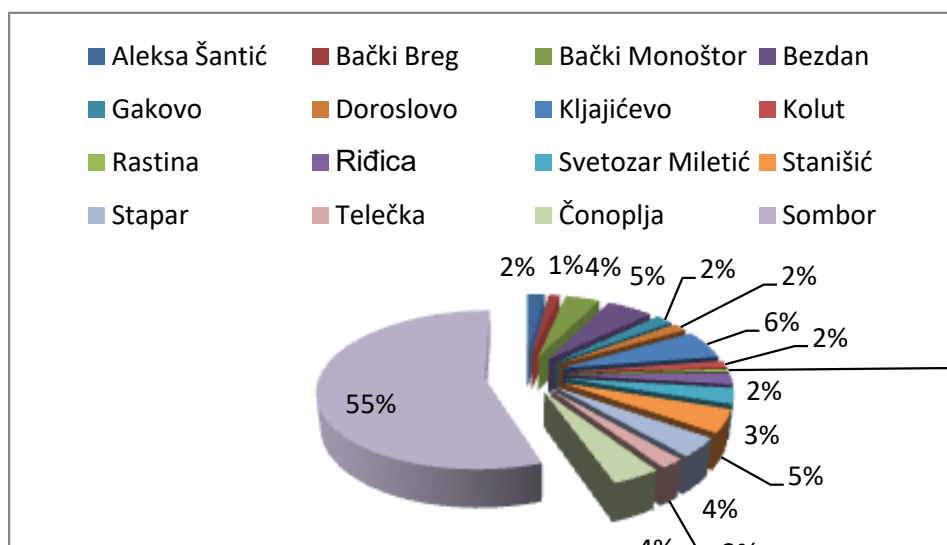
Табеларни приказ становништва града Сомбора према месту становања:

	Број становника		
	по методологији ранијих пописа	по методологији пописа 2002.	

	1948.	1953.	1961.	1971.	1981.	1991.	2002.	1991.	2002.	2011.
Алекса Шантић	1.020	1.446	1.751	2.064	2.259	2.267	2.209	2.245	2.172	1.770
Промена броја становника		426	305	313	195	8	-58		-73	-402
Стопа раста становника		41,76	21,09	17,88	9,45	0,35	-2,56		-3,25	-18,51
Бачки Брег	2.244	2.218	2.045	2.006	1.770	1.585	1.477	1.493	1.388	1.140
Промена броја становника		-26	-173	-39	-236	-185	-108		-105	-248
Стопа раста становника		-1,16	-7,80	-1,91	-11,76	-10,45	-6,81		-7,03	-17,87
Бачки Моноштор	4.555	4.635	4.560	4.590	4.432	4.205	4.122	4.017	3.920	3.485
Промена броја становника		80	-75	30	-158	-227	-83		-97	-435
Стопа раста становника		1,76	-1,62	0,66	-3,44	-5,12	-1,97		-2,41	-11,10
Бездан	6.691	6.681	6.813	6.427	6.085	5.472	5.507	5.270	5.263	4.623
Промена броја становника		-10	132	-386	-342	-613	35		-7	-640
Стопа раста становника		-0,15	1,98	-5,67	-5,32	-10,07	0,64		-0,13	-12,16
Гаково	62	1.477	2.022	2.014	2.122	2.073	2.236	2.059	2.201	1.810
Промена броја становника		1.415	545	-8	108	-49	163		142	-391
Стопа раста становника		2282,26	36,90	-0,40	5,36	-2,31	7,86		6,90	17,76
Дорослово	2.906	2.835	2.669	2.339	2.131	1.864	1.981	1.754	1.830	1.497
Промена броја становника		-71	-166	-330	-208	-267	117		76	-333
Стопа раста становника		-2,44	-5,86	-12,36	-8,89	-12,53	6,28		4,33	-18,20
Кљајићево	5.847	6.028	6.088	5.805	5.850	5.737	6.126	5.615	6.012	5.045
Промена броја становника		181	60	-283	45	-113	389		397	-967
Стопа раста становника		3,10	1,00	-4,65	0,78	-1,93	6,78		7,07	16,08
Колут	2.927	2.877	2.597	2.148	1.866	1.710	1.736	1.682	1.710	1.327
Промена броја становника		-50	-280	-449	-282	-156	26		28	-383
Стопа раста становника		-1,71	-9,73	-17,29	-13,13	-8,36	1,52		1,66	22,40
Растина	905	939	960	892	686	605	566	605	566	411
Промена броја становника		34	21	-68	-206	-81	-39		-39	-155
Стопа раста становника		3,76	2,24	-7,08	-23,09	-11,81	-6,45		-6,45	-27,39
Риђица	4.195	4.317	4.291	3.663	3.186	2.806	2.664	2.767	2.590	2.011
Промена броја становника		122	-26	-628	-477	-380	-142		-177	-579
Стопа раста становника		2,91	-0,60	-14,64	-13,02	-11,93	-5,06		-6,40	-22,36
Светозар Милетић	4.105	4.036	3.990	3.860	3.685	3.292	3.243	3.236	3.169	2.746
Промена броја становника		-69	-46	-130	-175	-393	-49		-67	-423
Стопа раста становника		-1,68	-1,14	-3,26	-4,53	-10,66	-1,49		-2,07	-13,35
Станишић	7.741	7.814	7.521	6.156	5.476	5.131	4.971	5.048	4.808	3.987

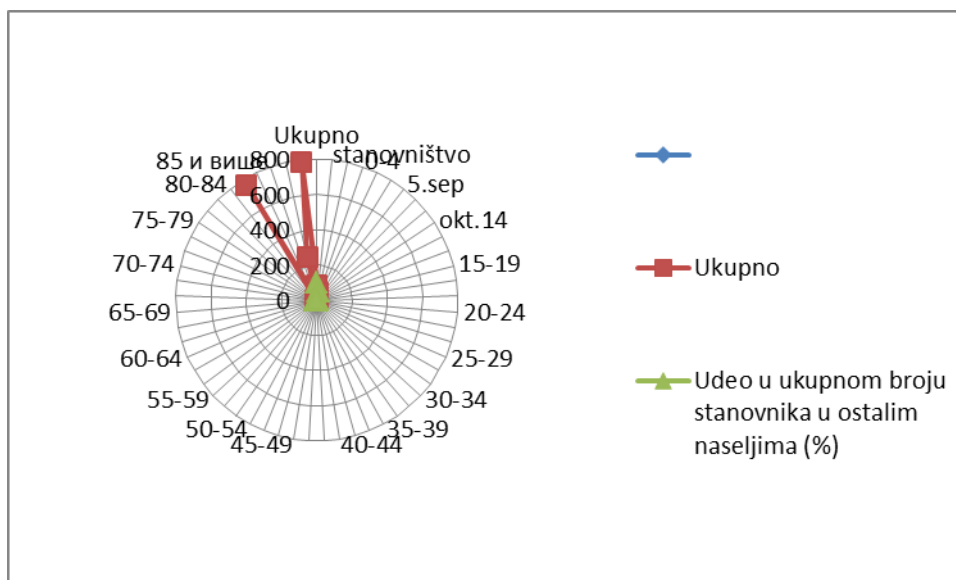
Промена становника	броја		73	-293	-1.365	-680	-345	-160		-240	-821
Стопа раста становника	броја		0,94	-3,75	-18,15	-11,05	-6,30	-3,12		-4,75	-17,08
Стапар		4.811	4.925	4.582	4.242	3.988	3.795	3.882	3.638	3.720	3.282
Промена становника	броја		114	-343	-340	-254	-193	87		82	-438
Стопа раста становника	броја		2,37	-6,96	-7,42	-5,99	-4,84	2,29		2,25	-11,77
Телечка		3.122	3.090	2.996	2.665	2.429	2.138	2.148	2.118	2.084	1.720
Промена становника	броја		-32	-94	-331	-236	-291	10		-34	-364
Стопа раста становника	броја		-1,02	-3,04	-11,05	-8,86	-11,98	0,47		-1,61	-17,47
Чоноплја		5.733	5.633	5.546	5.109	4.749	4.432	4.433	4.329	4.359	3.426
Промена становника	броја		-100	-87	-437	-360	-317	1		30	-933
Стопа раста становника	броја		-1,74	-1,54	-7,88	-7,05	-6,68	0,02		0,69	-21,40
Сомбор		33.613	33.632	37.760	44.100	48.454	48.993	52.648	48.205	51.471	47.623
Промена становника	броја		19	4.128	6.340	4.354	539	3.655		3.266	-3.848
Стопа раста становника	броја		0,06	12,27	16,79	9,87	1,11	7,46		6,78	-7,48

Графикон 2:

Град Сомбор је један од „најстаријих“ у Војводини и Србији.

Графикон 3:

Пољопривреда:

Град Сомбор се налази у северо-западном делу Војводине, односно Србије. Сомбор и његов атар су на дну басена некадашњег Панонског мора, омеђани на карати Европе $16^{\circ} 31'$ и $17^{\circ} 06' 30''$ источне географске дужине и $46^{\circ} 34' 15''$ и $46^{\circ} 03' 20''$ северне географске ширине.

Град сомбор се простире на 17 кататарских опшина, укупне површине 117.722 ха 36 ари 90 м², што чини 13,5% територије Бачке, 5,47% теиторије Аутономне Покрајине Војводине, односно 1,33% територије Републике Србије. Од укупне површине територије града Сомбора (91,014%) чини пољопривредно земљиште што представља значајан потенцијал за интензивирање пољопривредне производње.

Клима је умерено-континентална са средњом годишњом температуром од $10,8^{\circ}\text{C}$, средњом температуром најхладнијег месеца (јануар) $-1,8^{\circ}\text{C}$ и средњом температуром најтоплијег месеца (јули) $21,3^{\circ}\text{C}$.

Падавине су важан елемент климе и манифестују се у годишњој количини од око 614 мм. Највише падавина се изручи зими 178,7 мм а најмање у лето 129 мм. Средња годишња влажност ваздуха је 77,3%.

Геоморфолошку основу терена на подручју града Сомбора чине део Телечке лесне заравни која захвата око 1/3 њене територије и која је изложена еолској ерозији, лесна тераса (90-120 м надморске висине) и алувијална равна Дунава сатављена од нижег инундационог дела и алувијалне терасе. Поменуте морфолошке целине су дисециране воденим токовима међу којима доминира релативно густа каналска мрежа.

Пољопривредно земљиште на горњем терену (Телечка висораван) изложено је еолској ерозији, те је један од основних проблема при газдовању пољопривредним земљиштем чувањем хумусно акумулативног слоја на таквом земљишту. На доњем терену код пољопривредног земљишта се јављају проблеми пре свега са високим нивоом подземних вода посебно у годинама са обимним падавинама или високим водостајем река и канала. У току 2015. године настављени су радови као и претходних година на редовном и ванредном појачаном одржавању каналске мреже на територији града Сомбора који су неопходни како би се каналска мрежа довела у потпуно функционално стање чиме се омогућава одржавање оптималног нивоа подземних вода, односно прихватање и одвођење сувишних површинских вода са овог подручја. Вредност радова

на ванредном појачаном одржавању каналске мреже који су изведени у 2015. години, а по Програму за 2014. годину је 37.481.000,00 динара, од чега је удео града Сомбора износио 14.992.000,00 динара, а удео АПВ је 22.489.000,00 динара.

У току 2015. године је потписан нови уговор о извођењу радова на уређењу каналске мреже у функцији одводњавања пољопривредног земљишта на територији града Сомбора у износу од 29.085.080,00 динара, од чега је град Сомбор обезбедио 13.000.000,00 динара, а Покрајински Секретаријат за пољопривреду, шумарство и водопривреду 16.085.000,00 динара.

На подручју града Сомбора ветрозаштитни појасеви постоје у следећим катастарским општинама: Алекса Шантић, Гаково, Растина, Светозар Милетић, Станишић, Бездан, Кљајићево, Сомбор, а након што је у току 2011. године израђен Пројекат пописа и ревитализације ветрозаштитних појасева, у току 2013. године је извршена ревитализација ветрозаштитног појаса ГА-8 у к.о. Гаково са трогодишњим одржавањем, а у току 2014. године је извршена ревитализација ветрозаштитних појасева ГА-6 и ГА-7 у к.о. Гаково са трогодишњим одржавањем, а почетком 2015. године урађена је ревитализација ветрозаштитних појасева РА-1 и РА-2 у к.о. Растина чија је вредност радова 7.800.000,00 динара, а планирано је да се до краја 2015. године уради и ревитализација ветрозаштитних појасева ГА-5, ГА-9 и ГА-10 у к.о. Гаково чија је вредност радова 7.800.000,00 динара.

Пољопривредну производњу карактерише примат у производњи житарица, кукуруза, шећерне репе и сунцокрета.

Индустрија:

Индустрија града Сомбора била је, све до почетка деведесетих година прошлог века, значајно упориште укупног друштвеног развоја. Укупни економски и шири друштвени услови у последњих 15 година довели су до пропадања некада великих привредних субјеката. То се посебно односи на метало-прерађивачки комплекс, предузећа из области текстилне индустрије и индустрије прераде меса.

Данас град Сомбор спада у ред средње развијених градова у Републици Србији, чији је акценат привредног развоја усмерен ка индустријској производњи заснованој на преради пољопривредних производа, текстилној индустрији и индустрији обуће, односно метало-прерађивачком, хемијском сектору и индустрији намештаја.

У привреди града Сомбора доминира сектор малих и средњих предузећа и предузетништва.

Туризам:

Туристичка привреда града Сомбора даје минималан допринос економском развоју, међутим, туризам бележи одређени мерљиви раст и то показује да може постати локомотива развоја и других привредних грана у регији.

Неповољна економска и политичка ситуација у земљи, задње деценије 20. века, економски колапс сомборске привреде, као и изолација у којој се земља нашла, допринели су да туристички промет у граду Сомбору падне на најнижи ниво у задњих 6 деценија. Једина позитивна кретања у овој сфери уочавају се у области ловног туризма.

У Граду, међутим, постоје веома значајни туристички потенцијали које би требало искористити.

3.2. Кључни актери у области социјалне заштите у граду Сомбору

3.2.1. Град Сомбор

Градске структуре које су заинтересоване стране за промене, носиоци и помагачи процеса планирања социјалне политике у Сомбору су Скупштина града, Градоначелник, Градско веће, скупштински одбори, Савет за међунационалне односе, Савет за развој и заштиту локалне самоуправе, те градски омбудсман.

У Градској управи града Сомбора је запослено 236 особе и у њој се врше послови из њеног изворног делокруга, као и поверени послови из оквира права и дужности Републике и Аутономне покрајине Војводине, утврђени Уставом, законом и градским Статутом.

Град, у оквиру послова из изворног делокруга, преко својих органа, у складу са Уставом и законом: доноси програме развоја; доноси урбанистичке планове; доноси буџет и завршни рачун; уређује и обезбеђује обављање и развој комуналних делатности, као и организационе, материјалне и друге услове за њихово обављање; стара се о одржавању стамбених зграда и безбедности њиховог коришћења и утврђује висину накнаде за одржавање стамбених зграда; спроводи поступак иселења бесправно усељених лица у станове и заједничке просторије у стамбеним зградама; доноси програме уређења грађевинског земљишта, уређује и обезбеђује вршење послова уређења и коришћења грађевинског земљишта и утврђује висину накнаде за уређивање и коришћење грађевинског земљишта; организује заштиту од елементарних и других већих непогода и заштиту од пожара и ствара услове за њихово отклањање, односно ублажавање њихових последица; доноси основе заштите, коришћења и уређења пољопривредног земљишта и стара се о њиховом спровођењу, одређује ерозивна подручја, стара се о коришћењу пашњака и одлучује о привођењу пашњака другој култури; обавља и друге послове од непосредног интереса за грађане, у складу с Уставом, законом и Статутом.

За остваривање својих права и дужности и потреба локалног становништва, Град је посебним скупштинским одлукама основао јавна предузећа, установе и друге организације које врше јавну службу.

Територија града Сомбора подељена је на двадесет две месне заједнице и то: седам месних заједница у граду Сомбору и петнаест сеоских месних заједница (Алекса Шантић, Бачки Брег, Бачки Моноштор, Бездан, Чонопља, Дорослово, Гаково, Колут, Кљајићево, Растина, Риђица, Станишић, Стапар, Светозар Милетић и Телечка).

У циљу активног укључивања и учешћа града Сомбора у процесе реформе социјалне политике у Србији, Градоначелник Града Сомбора је дана 30. 9. 2015. године донео Решење о образовању савета за планирање социјалне политике града Сомбора, са циљем да наведено тело дефинише приоритете у области социјалне политике и у складу са тим изради општинске стратешке документе - акционе планове из области социјалне политике, иницирања, развоја и праћења партнерства између локалне самоуправе, са

једне стране и институција и организација са друге стране на локалном нивоу.

У области социјалне заштите Скупштина општине је донела следеће одлуке:

1. Одлука о правима и Одлука о правима у социјалној заштити из надлежности града Сомбора ("Сл. лист града Сомбора", број 12/2011, 4/2012, 10/2012, 2/2014).
2. Одлуку о финансијској помоћи незапосленим трудницама и породиљама и исплати родитељског додатка за прворођено дете ("Службени лист града Сомбора", бр. 12/2011).

Утемељено на наведеним одлукама, као и адекватном законском оквиру, који чине, пре свега, Закон о социјалној заштити, Закон о финансијској подршци породици са децом и други, социјалној заштити посвећује се значајна пажња у планирању средстава у локалном буџету.

Сходно својим надлежностима и дефинисаним приоритетима за решавање проблема из ове области, град Сомбор заједно са институционалним носиоцима финансира активности:

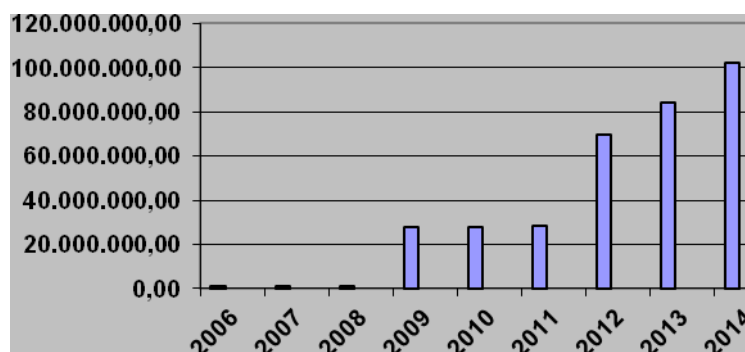
- Дневни боравак за омладину и одрасле особе са сметњама у развоју
- Саветовалиште за рани развој детета (0-6)
- Кућна настава
- Помоћ и нега у кући
- Персонална асистенција
- Лични пратиоци ученика
- Брачно и породично саветовалиште
- Склониште за жене и децу жртве породичног насиља и жртве трговине људима
- Једнократне новчане помоћи
- Опрема корисника за смештај у установу социјалне заштите или другу породицу
- Помоћ у натури (бесплатан оброк „народна кухиња“, пакети хране, пакети хигијене)
- Право на накнаду трошкова сахрањивања
- Решавање стамбених потреба, помоћ за санирање и побољшање услова становања социјално угрожених лица
- Право на накнаду трошкова превоза деце и њихових пратилаца ради похађања припремног предшколског програма на удаљености већој од два километра
- Право на накнаду трошкова превоза ученика основне школе на удаљености већој од четири километра од седишта школе

- Право на накнаду трошкова превоза, плаћање трошкова смештаја и бесплатну исхрану деце и ученика са сметњама у развоју
- Право на бесплатни боравак деце из материјално угрожених породица, деце без родитељског старања и деце са сметњама у развоју у предшколској установи
- Право на накнаду трошкова превоза деце и ученика са сметњама у развоју ради пружања индивидуалних третмана
- Право на накнаду трошкова превоза пратиоца деце и ученика са сметњама у развоју
- Право на накнаду трошкова превоза ученика средњих школа
- Право на бесплатан превоз ученика Школе за основно образовање одраслих
- Право на бесплатну ужину и исхрану ученика у продуженом боравку
- Пружање индивидуалних дефектолошких третмана деци са сметњама у развоју (финансирање путних трошкова извршиоца)
- Поред наведених, прихватањем иницијатива стручних служби финансирани су и пројекти, односно активности на проширењу квалитета пружања услуга из области социјалне заштите, као и проширена права из надлежности града, као што су:
 - Сервис прања рубља
 - Геронтолошки клуб
 - Финансирање пројеката друштвено-хуманитарних организација и удружења грађана
- Родитељски додатак за прворођено дете
- Помоћ незапосленим трудницама и породиљама
- Играоница за ромску децу и децу из социјално угрожених породица

За наведена права, односно услуге социјалне заштите у буџету града Сомбора издвајају се одређена финансијска средства. Приказ локалног буџета кроз године изгледа овако:

БУЏЕТ ГРАДА СОМБОРА КОЈИ СЕ ИЗДВАЈА ЗА СОЦИЈАЛНУ ЗАШТИТУ

Графикон 4:

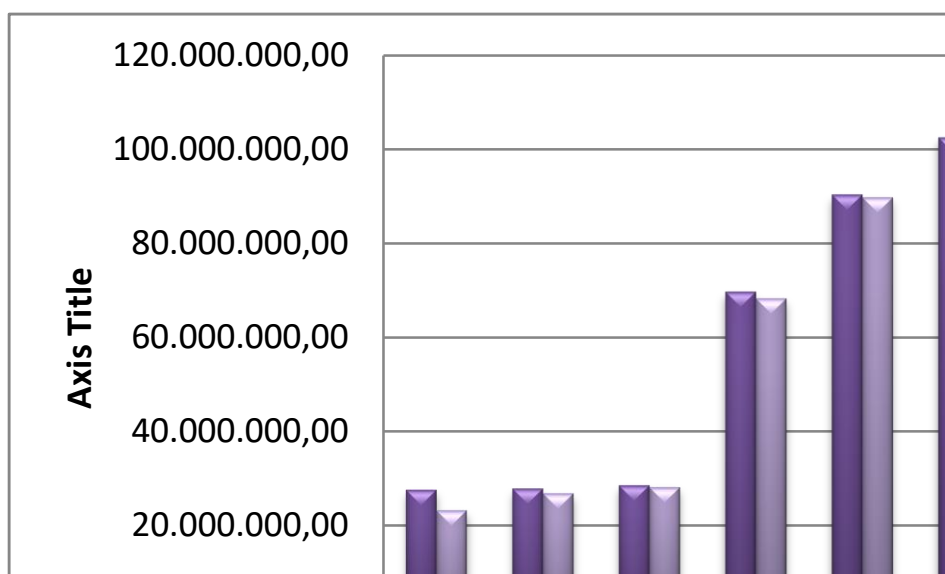
Табела 1.

година	план	реализација
2009	27.696.045,000	23.356.397,80
2010	27.970.000,000	26.975.868,58
2011	28.687.000,000	28.295.754,90
2012	69.802.000,000	68.353.750,37
2013	90.435.000,000	89.844.130,00
2014	102.550.000,000	105.450.000,00

Од укупног буџета следећи део се издваја за социјалну заштиту:

Издавања за социјалну заштиту из буџета града Сомбора показују номинални раст од 2009. године.

Графикон 5:

3.2.2. Центар за социјални рад

Центар за социјални рад Сомбор у оквиру своје надлежности пружа помоћ и

услуге лицима која се нађу у стању социјалне потребе, до осамостаљивања/ оснаживања корисника када му даља друштвена помоћ није потребна.

На основу закона о социјалној заштити и других подзаконских аката Центар за социјални рад у Сомбору у спровођењу социјалне заштите и социјалног рада, врши следећа јавна овлашћења:

- процењује потребе и снаге корисника и ризике по њега и планира пружање услуга социјалне заштите;
- спроводи поступке и одлучује о правима на материјална давања и о коришћењу услуга социјалне заштите;
- предузима прописане мере, покреће и учествује у судским и другим поступцима;
- води прописане евиденције и стара се о чувању документације корисника;

Поред ових послова, Центар обавља и стручне послове у спровођењу социјалне заштите, социјалног рада, породично – правне заштите и старатељства и то;

- открива и прати социјалне потребе и проблеме у области социјалне заштите,
- предлаже и предузима мере у решавању социјалних потреба грађана и прати њихово извршење,
- организује и спроводи одговарајуће облике социјалне заштите и непосредно пружа услуге социјалне заштите и социјалног рада,
- развија и унапређује превентивне активности, које доприносе спречавању и сузбијању социјалних проблема,
- пружа дијагностичке услуге, спроводи одговарајући третман, саветодавно – терапијске услуге и стручну помоћ корисницима,
- подстиче, организује и координира професионални и добровољно хуманитарни рад у области социјалне заштите,
- води евиденцију и документацију о пруженим услугама и предузетим мерама у оквиру своје делатности,
- учествује у пословима планирања и развоја социјалне заштите у јединицама локалне самоуправе,

На основу извора финансирања број запослених радника у Центру за социјални рад Сомбор на дан 1. 10. 2015. године изгледа управо овако: 27 финансира Република, 12 локална управа, а једну запослену Општина Апатин.

Центар се стара се о правима од општег интереса (новчана социјална помоћ, додатак за помоћ и негу другог лица, смештај у хранитељску породицу или установу, помоћ за оспособљавање за рад, услуге социјалног рада).

На основу Правилника о унутрашњој организацији, нормативима и стандардима рада Центра за социјални рад у вршењу поверених послова државне управе, Центар за социјални рад Сомбор је свој рад организовао на следећи начин:

- ❖ Служба заштите деце и младих
- ❖ Служба заштите одраслих и старијих
- ❖ Правна служба

1. Пријемна канцеларија

2. Канцеларија за материјална давања

- ❖ Служба финансијских и административно-техничких послова

На основу Правилника о нормативима и стандардима рада за обављање послова из надлежности локалне самоуправе и критеријумима и мерилима за утврђивање цена услуга које пружа Центар за социјални рад Сомбор, рад је организован на следећи начин:

- ❖ Служба за планирање и реализацију локалних услуга и материјалне подршке
- ❖ Брачно и породично саветовалиште
- ❖ Сигурна кућа за жене и децу жртве насиља у породици и жртве трговине људима.

ЦСР Сомбор био је присутан у експертским тимовима ресорног Министарства у изради Правилника о организацији, стандардима и документацији, изради републичког Нацрта стратегије за заштиту од насиља у породици и Стратегије за заштиту од насиља у породици са акционим планом Покрајине Војводине. Сарађује са другим установама социјалне заштите у граду, образовним установама, правосудним и државним органима, полицијом и цивилним сектором.

3.2.3. Геронтолошки центар Сомбор

Геронтолошки центар Сомбор у оквиру своје надлежности пружа одраслим и старијим корисницима институционалну заштиту, становање и задовољавање основних животних потреба као и здравствене заштите са рехабилитацијом и другим активностима. Његов капацитет је 310 корисника. Ова установа обавља и послове отворене заштите – "Помоћ у кући", Геронтолошки клуб "Стара Селенча", "Сервис ручак", "Сервис прања рубља".

Слика 1. Дом пензионера

Слика 2. Дом за негу

3.2.4. Дом за децу и омладину "Мирослав Антић-Мика" Сомбор

Слике 3. и 4. „Мика“ некад и сад

Дом за децу и омладину "Мирослав Антић-Мика" Сомбор у оквиру своје надлежности обавља послове институционалне заштите - збрињавања деце без родитељског старања и деце чији је развој ометен породичним приликама, у оквиру кога се обезбеђују и нега и старање о здрављу, васпитању, помоћ у образовању и оспособљавању за рад.

3.2.5. Школа за основно и средње образовање са домом „Вук Караџић“

Установа је комплексан центар који повезује рану детекцију и третман, предшколско, школско васпитање и образовање деце и омладине са сметњама и тешкоћама у развоју, специјалну едукацију, рехабилитацију и радно ангажовање омладине и одраслих особа са тешкоћама у развоју и инвалидитетом, сервисне услуге установе у виду пружања свих врста подршке и помоћи из области специјалне едукације и рехабилитације ученицима, наставницима, родитељима и особама са инвалидитетом из шире средине.

Своју делатност спроводе кроз следеће сегменте рада:

- предшколско васпитање и образовање,
- основна школа,
- средња школа,
- продужени боравак за ученике основне школе,
- дом ученика школе,
- обавезне ваннаставне индивидуалне активности,
- дневни боравак за омладину и одрасле особе са сметњама у развоју,
- саветовалиште за рани развој детета,
- пружање додатне подршке у образовању
- центар за приступачну технологију и едукацију ОСИ

ШОСО са домом „ Вук Караџић“

3.3. Општи преглед по секторима

3.3.1. Запошљавање

Национална служба запошљавања Филијала Сомбор је јавни сервис оријентисан на усклађивање понуде и тражње, повезујући тражиоце запослења и послодавце, пре свега кроз систем активних мера политике запошљавања: сајмови запошљавања, програми

активног тражења посла, програми додатног образовања и обука, развој предузетништва, програми запошљавања, посредовање у запошљавању, професионална оријентација, спровођење програма решавања вишка запослених, и др. Социјално ризичне и вулнерабилне групе, као и млади до 30 година, обухваћене су посебним програмима активне политике запошљавања укључујући и програме субвенционираних запошљавања, програми преквалификације и доквалификације.

Програми субвенционираних запошљавања не покривају у довољној мери потребе циљних група и износи програма стагнирају већ неколико година уназад. Број незапослених лица стално се одржава, Привредне активности у општини Сомбор су на ниској разини и у директној вези су са могућностима запошљавања Филијале Сомбор за реализацијом посредовања у запошљавању.

Филијала има своје испоставе и у Оџацима, Кули и Апатину.

У општини Сомбор функционише локални савет за запошљавање, чија је улога давање мишљења и препоруке надлежном органу локалне самоуправе у вези са доношењем програма, организовањем јавних радова и радним ангажовањем незапослених у извођењу јавних радова, додатним образовањем и обуком, другим питањим од интереса за запошљавање.

3.3.2. Полиција

Полицијска управа Сомбор обавља законом утврђене полицијске и друге послове, пружа подршку владавини права у демократском друштву и одговорна је за остваривање безбедности, у складу са законом. Обављањем полицијских послова полиција свима пружа заштиту њихових права и слобода. Приликом пружања заштите, полиција поједина права и слободе може граничити само под условима и на начин утврђен Уставом и законом.

3.3.3. Здравство

Делатност примарне здравствене заштите у нашем граду обавља Дом здравља „Др Ђорђе Лазић“. Ниво примарне здравствене заштите има за циљ континуирани рад на превенцији болести у свим областима медицине. Здравствене службе које делују у оквиру Дома здравља својим активностима подмирују разнолике потребе свих

популационих група становништва, како превентивних, тако и куративних мера примарне здравствене заштите и стоматологије.

Ове континуиране активности спроводи 86 лекара, 1 фармацеут и 148 медицинских техничара распоређених у 9 служби примарне здравствене заштите.

У нашем граду живи 84.600 људи, од тога 4.680 деце до 7 година старости, 9.730 деце школског узраста до 19 година старости и 70.190. одраслих лица. Од тог броја 39.500 су жене изнад 15 година старости и 17.900 лица изнад 65 година старости.

Организациона структура примарне здравствене заштите

1. Служба за здравствену заштиту деце

Службу чине 2 организационе јединице:

- 1.1. **Одељење за здравствену заштиту предшколске деце** – у оквиру којег ради 6 лекара специјалиста педијатрије, 9 медицинских техничара и 1 здравствени сарадник. У оквиру овог одељења организовано је и **Развојно саветовалиште** у чијем раду учествује: специјалиста педијатрије, психолог, дефектолог и физиотерапеут.
- 1.2. **Одељење за здравствену заштиту школске деце и омладине** – у оквиру овог одељења ради 7 специјалиста педијатрије, 8 медицинских сестара и 4 здравствена сарадника. У оквиру ове службе организовано је **Саветовалиште за младе** у чији рад су укључени специјалисти педијатрије, гинеколог, педагог, психолог и медицинска сестра.

2. Служба за здравствену заштиту жена – окупља 6 лекара специјалиста гинекологије и 8 медицинских сестара.

3. Служба опште медицине са центром за превентивне услуге

Службу чине 5 организационих јединица:

- 3.1. **Одељење опште медицине града** са 5 здравствених и теренском амбулантом
- 3.2. **Одељење опште медицине насеља ван Сомбора** распоређено је у 14 амбуланти. У оквиру ова два одсека ради 49 лекара и 50 техничара.
- 3.3. **Центар за превентивне услуге** у чији рад су укључени лекари службе опште медицине и 1 виши дијететичар-нутрициониста.
- 3.4. **Одсек за поливалентну патронажу** у којој раде 18 патронажних сестара. У оквиру одсека ради **Саветовалиште за здравље породице**.
- 3.5. **Ултразвучна дијагностика** у оквиру које раде лекари, специјалисти опште медицине, педијатри и гинеколози и медицинска сестра.

4. Служба за кућну негу и лечење – са 4 лекара и 16 медицинских сестара-техничара.

5. Служба хитне медицинске помоћи – окупља 15 лекара и 22 медицинска техничара.

6. Служба за стоматолошку здравствену заштиту

Служба је организована кроз 2 одсека:

- 6.1. **Одсек стоматолошке здравствене заштите деце** са 11 стоматолога и 12 стоматолошких сестара-техничара.
- 6.2. **Одсек стоматолошке здравствене заштите одраслих** са 7 стоматолога и 9 стоматолошких сестара. У оквиру одељења ради **зуботехничка лабораторија** са 6

зубних и 2 рентген техничара.

7. **Служба за здравствену заштиту радника** у оквиру које су организоване 2 уже организационе јединице:
 - 7.1. **Одељење за специфичну здравствену заштиту радника** у ком ради 3 лекара, специјалисте медицине рада, 16 медицинских сестара-техничара и 1 здравствени сарадник.
 - 7.2. **Амбуланта медицине спорта** са 1 лекаром, специјалистом спортске медицине и 2 медицинска техничара.
8. **Служба за биохемијско-лабораторијску дијагностику** – у оквиру које ради 1 биохемичар, 28 лабораната и 2 здравствена сарадника.
9. **Служба за фармацеутску здравствену делатност** са 1 фармацеутом и 1 фармацеутским техничаром.

Општа болница "Др Радивој Симоновић" обезбеђује стационарне потребе становништва на подручју града Сомбора. Општа болница у Сомбору покрива територију Западнобачког округа са укупно 214.011 становника и располаже са 732 постеље.

3.3.4. Образовање

У граду Сомбору постоји Предшколска установа "Вера Гуцуња" која има 29 објеката, и у којима се реализује јаслени програм за децу, полудневни и целодневни боравак и припремни програм за школу, како у граду, тако и у сваком од насељених места у његовом саставу.

На територији Града образовну делатност обавља деветнаест основних школа, као и школа за основно образовање одраслих, основна музичка школа и школа за основно и средње образовање деце са сметњама у развоју са домом, те шест средњих школа: економска, гимназија, техничка, медицинска, текстилна и пољопривредно-прехрамбена, као и једна висока школа, коју представља огранак Педагошког факултета универзитета у Новом Саду.

3.3.5. Организације цивилног друштва

Од организација цивилног друштва на територији града Сомбора постоје и делују:

Организација слепих, Међуопштинска организација глувих и наглувих, Друштво инвалида за церебралну и дечију парализу, Удружење ратних војних инвалида и породица палих бораца, Женска алтернатива,

Друштво за борбу против шећерних болести, Удружење ратних војних инвалида града Сомбора, Друштво за борбу против рака, Коло српских сестара, Удружење дистрофичара Западнобачког округа, Удружење оболелих од мултипле склерозе, Удружење ратних мирнодопских војних инвалида, Друштво за помоћ ментално недовољно развијеним особама, Центар за самостални живот особа са инвалидитетом (ОСИ), Међуопштинско удружење параплегичара Бачке, Општинско удружење пензионера, Међуопштинска СУБНОР, Резервне војне старешине, Удружење хранитељских породица „Весело детињство,, Хуманитарно удружење Немаца

„Герхард,, Планинарско друштво „Др Радивој Симоновић,, Планинарско алпинистички клуб „Целтис,, Покрет горана, УГ „Мој Сомбор,, Друштво подводних активности, УГ „Урбани Шокци,, УГ „Оаза,, УГ „Шаран,, УГ „Н.А.Д.Е,, УГ „Со Опен,, УГ „Комунити,, УГ „Мој канал,, УГ „Сомборски омладински Бум,, УЖ „Удахни живот,, УЖ „Гаковчанка,, УГ „Сомборски едукативни центар,, и други.

3.3.5.1 Организација Црвеног крста- хуманитарна, независна и добровољна организација и чланица Међународног покрета Црвеног крста и Црвеног полумесеца, те помоћни орган државе у складу са мандатом и јавним овлашћењима повереним Законом о Црвеном крсту Србије донетим децембра 2005.г. Стратегијом социјалне делатности за период 2012-2018 Црвеног крста Србије дефинисане су смернице за развијање активности, услуга и програма Црвеног крста у оквиру ове области.

3.3.6. Медији

На територији града Сомбора постоји развијена медијска мрежа: Сомборске новине, лист на мађарском језику “Дунатај“, кабловске ТВ станице: Канал 54, РТВ Среће и Радио Фортуна, Радио Марија, Magyar Szo.

3.4. Остале важне институције и организације

Основно јавно тужилаштво у Сомбору врши надлежност за гоњење учинилаца кривичних дела и других кажњивих дела, коришћењем одговарајућих законом предвиђених средстава и своју функцију врши искључиво на основу устава и закона.

Више јавно тужилаштво у Сомбору надлежно је да поступа пред окружним судом и да надзире и усмерава подручна општинска јавна тужилаштва, као и у другим случајевима одређеним законом.

Основни суд у Сомбору има надлежност у решавању свих врста спорова који настану на територији општине, врши оверу свих врста уговора и изјава, и одлучује у предметима где постоји већи степен друштвене опасности, односно у оним предметима који се воде и покрећу од стране јавног тужилаштва.

Виши суд у Сомбору Надлежност Вишег суда регулисана је одредбом члана 23 Закона о уређењу судова (последње измене и допуне: Сл.гласник РС Бр. 101/2013). Виши суд у I (првом) степену: за кривична дела за која је као главна казна предвиђена казна затвора преко десет година или тежа казна или за друга дела која су законом стављена у његову надлежност, да суди у грађанскоправним споровима кад вредност предмета спора омогућује изјављивање ревизије или у споровима о оспоравању или утврђивању очинства и материнства и др., односно да као другостепени орган одлучује по жалбама на одлуке општинских судова.

Привредни суд у Сомбору основан је Законом о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштава („Службени гласник РС“, бр. 101/2013), који је у примени од 01.01.2014. године. Привредни суд суди у првом степену у споровима између домаћих и страних привредних друштава, предузећа, задруга и предузетника и њихових асоцијација (привредни субјекти), у споровима који настану између привредних субјеката и других правних лица у обављању делатности привредних субјеката, о ауторским и сродним правима и заштити и употреби проналазака, индустријског дизајна, модела, узорака, жигова, ознака географског порекла, топографије интегрисаних кола, односно топографије полупроводничких производа и оплемењивача биљних сорти који настану између субјеката из тачке 1.; као и споровима поводом извршења и обезбеђења из надлежности привредних судова, у споровима који произлазе из примене Закона о привредним друштвима или примене других прописа о организацији и статусу привредних субјеката, као и у споровима о примени прописа о приватизацији и хартијама од вредности; у споровима о страним улагањима; о бродовима и ваздухопловима, пловидби на мору и унутрашњим водама и споровима у којима се примењују пловидбено и ваздухопловно право, изузев спорова о превозу путника; о заштити фирме; поводом уписа у судски регистар; поводом реорганизације, судске и добровољне ликвидације и стечаја осим спорова за утврђење постојања заснивања и престанка радног односа који су покренути пре отварања стечаја.

3.5. Међуопштинска сарадња

Сарадња се одвија кроз рад организација цивилних друштава од којих су многа међуопштинског карактера, па услуге социјалне заштите пружају на територији више општина.

3.6. Обрада и анализа стања

У процесу обраде података анализиране су заинтересоване стране: кључни партнери у планирању и спровођењу стратегије развоја социјалне заштите у Сомбору и крајњи корисници услуга социјалне заштите.

Подаци су анализирани уз помоћ технике swot анализе у општинијој верзији око које се Савет за планирање социјалне политике усагласио, те су идентификоване следеће снаге, слабости, могућности и претње:

SWOT

Снаге 1. Ресурси (људски, институционални и материјални) 2. Доступност постојећих услуга 3. Лидерство у социјалним иновацијама 4. Осетљивост локалне самоуправе на потребу развоја услуга	Слабости 1. Неуједначена развијеност ресурса 2. Недовољна искоришћеност алтернативних извора финансирања 3. Недовољна информисаност о могућности коришћења постојећих сервиса и услуга 4. Одсуство приватне иницијативе
Могућности 1. Повећање доступности постојећих и увођење нових услуга 2. Програмско буџетирање 3. Умрежавање свих актера СЗ 4. Активно учешће корисника сервиса и услуга	Препреке 1. Неусаглашеност закона 2. Зависност система од политичких промена 3. Мали проценат буџетског издвајања за СЗ 4. Непостојање високостручног пројектног тима

4. СТРАТЕШКИ СПОРНА ПИТАЊА

Током процеса анализе контекста отворила су се следећа стратешки спорна питања на која ће Стратегија развоја социјалне заштите у граду Сомбору у извесној мери дати одговор:

1. Како обезбедити већа и равномернија издвајања новца из градског буџета за социјалну заштиту и учешће у пројектима?
2. Како задржати постојећи ниво сервиса и услуга социјалне заштите и развити недовољно развијене и нове сервисе и услуге?
3. Како искористити алтернативне изворе финансирања сервиса и услуга социјалне заштите?
4. Како боље информисати кориснике о могућностима коришћења сервиса и услуга социјалне заштите?

5. СТРАТЕШКИ ПРАВЦИ РАЗВОЈА

1. Партнерство, умреженост и квалитетно информисање
2. Стабилност и доступност разноврсних извора финансирања
3. Развој постојећих и потребних облика заштите
4. Успостављање система квалитета услуга социјалне заштите

5.1 СТРАТЕШКИ ЦИЉЕВИ РАЗВОЈА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ У ГРАДУ СОМБОРУ

- 5.1.1. Партнерство, умреженост и квалитетно информисање
 - 5.1.1.1. Подизање нивоа ефикасности система социјалне заштите успостављањем партнерства свих актера и пружалаца услуга социјалне заштите у локалној заједници
 - 5.1.1.2. Подизање нивоа могућности задовољења потреба корисника кроз информисање
 - 5.1.1.3. Унапређење квалитета услуга и сервиса развојем професионализма и одговарањем на потребе корисника
- 5.1.2. Стабилност и доступност разноврсних извора финансирања
 - 5.1.2.1. Одржавање постојећих и оснивање нових сервиса и услуга кроз одржавање, приоритетнију расподелу и изналажење нових извора финансирања, који би обавезно били доступни средствима јавног информисања
 - 5.1.2.2. Сензибилизација локалне заједнице и потенцијалних донатора за потребе у области социјалне заштите – потицање локалног донаторства и филантропије
- 5.1.3. Развој постојећих и потребних облика заштите
 - 5.1.3.1. Одржавање постојећег нивоа и подизање квалитета услуга и сервиса социјалне заштите кроз унапређење и развој постојећих људских, институционалних и материјалних ресурса
 - 5.1.3.2. Подизање нивоа задовољења потреба најосетљивијих маргинализованих група корисника у граду Сомбору кроз развијање иновативних сервиса и услуга коришћењем свих расположивих извора финансирања
- 5.1.4. Унапређење система квалитета услуга социјалне заштите
 - 5.1.4.1. Увођење транспарентних механизма контроле ресурса, процене резултата и професионалног понашања пружалаца услуга у области социјалне заштите на локалном нивоу

6. ПРИОРИТЕТНЕ ЦИЉНЕ ГРУПЕ

У складу са Стратегијом развоја система социјалне заштите и Стратегијом за смањење сиромаштва, а на основу обављене анализе контекста, утврђене су следеће приоритетне циљне групе:

1. **Старији**
2. **Деца и млади**
3. **Особе са инвалидитетом**
4. **Жене**
5. **Роми**

6.1. Старији

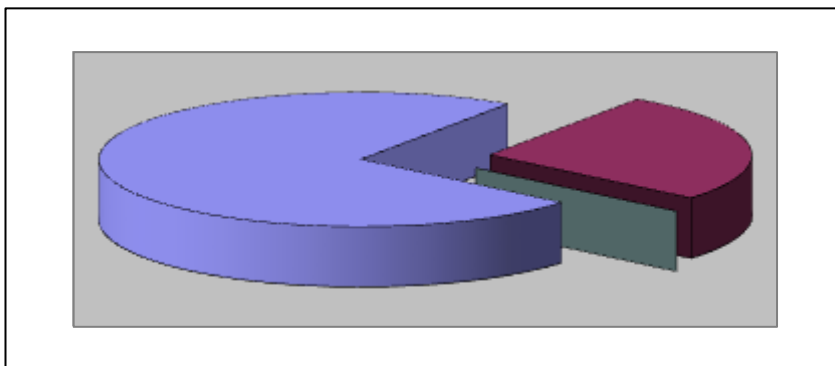
Анализа стања и потреба старих лица

Република Србија спада у 10 најстаријих земаља на свету, јер има 16% од укупне популације, старије од 65 година. Овом су допринели пад наталитета, велике миграције младих из села у град, као и миграција становништва изазвана протеклим ратним дејствима.

Становништво у граду Сомбору има неповољну старосну структуру, јер је од укупног броја становника (85.903 по попису из 2011. г.) 22.977 лица односно 26,75% старије од 65 година. Перманентно старење становништва узрокује повећање низа проблема везаних за ову популацију: повећан број старачких домаћинстава, смањене могућности старих да сами квалитетно брину о задовољењу основних животних, здравствених и социјалних потреба. Све ово говори о потреби свеобухватне и добро организоване бриге о старим лицима у Републици, али и у граду Сомбору, посебно.

Старосна структура становништва у Сомбору по попису из 2011. године, чини 73,25% становника до 60 година старости, а 22,75% становника старијих од 65 година.

Графикон 6:

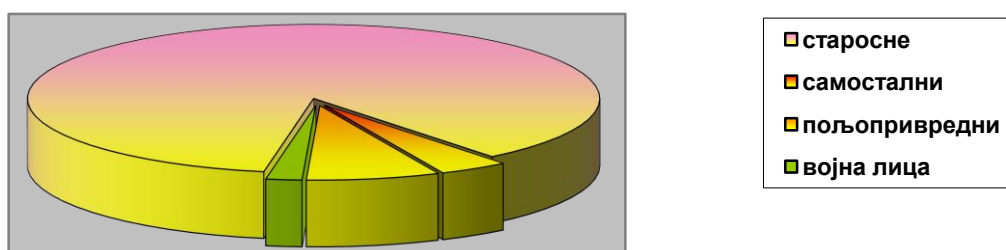

До 60 година има око 73,25% становништва, а 60 и више година има 26,75% становништва Града. Граница 60 и више година, је узета с тога што за четири године, за које се прави План, ова категорија и остали до 65 година ће напунити 65 година и ући у категорију старијих.

Сиромаштво

Популација старих лица је посебно осетљива на проблем сиромаштва. Према подацима Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање за Западнобачки округ, просечна пензија за месец фебруар 2014. године износила је 24.644,85 динара – старосне пензије коју користи 17.873 лица, категорија самосталаца којих је укупно 811, просек пензије износи 26.229,51, пољопривредних пензионера је укупно 1.554, а просек пензије износи 11.020,28, у категорији војних лица има 418 корисника, а просек пензије је 40.593,20 динара.

Графикон 7:

Извор: ПИО

Како се види на графикону испод, највећи број корисника је старосних пензионера, затим пољопривредне, самосталних делатности и на крају пензионисана војна лица. Најмањи просечан износ има пољопривредна пензија чији је износ 11.020,28 динара, а највећи пензије војних лица са износом од 40.593,20 динара. Највећи број корисника користи категорију старосних пензија, а њен износ је 24.644,85 динара.

Подаци говоре да више од половине пензионера има мању пензију од просечне у Граду и да значајан део пензионера живи испод линије сиромаштва. Ове чињенице доприносе социјалној несигурности старих лица као једној од најугроженијих група.

Према подацима Центра за социјални рад 1.516 старијих лица или 8,64% од укупне популације старијих, користило је неке од видова заштите, које пружа Центар – једнократна помоћ, Новчана социјална помоћ, смештај у установу социјалне заштите, додатак за негу и помоћ другог лица, привремено и стално старатељство, заштиту од насиља над старијима и др.

Уколико имамо у виду да велик део старих лица има пензију испод просека, да их је процентуално прилично на и испод ивице сиромаштва, да их доста користи неки од видова материјалног давања, онда се ова популација често налази у дилеми коју од основних животних потреба задовољити; храну, лекове, комуналије, електричну енергију, грејање...

SWOT

Снаге 1. Значајан удео сранијих особа у укупном броју становништва 2. Животно и радно искуство старијих 3. Очувана ментална инфункционална способност старијих 4. Реалан увид у ограничења које носи старост 5. Одрживост хроничних болести 6. Информисаност о услугама 7. Учешће у свим одлукама у вези са коришћењем услуга 8. Традиција, искуство и сарадња са пружаоцима услуга 9. Самоорганизовање старијих кроз бројна удружења	Слабости 1. Удружења се не ангажују на умрежавању појединачних база података релеватних установа и организација 2. Не покрећу се иницијативе за организовање прихватишта за старе или прихватне станице 3. Због повећања старосне границе живота све више људи оболело од психоорганиског синдрома, чиме се умањује способност бриге о себи 4. Ниске пензије и недостатак новчаних средстава за покривање трошкова коришћења услуга социјалне заштите 5. Недостатак координираних активности удружења и клубова 6. Нема трансфера знања и искустава са младима
Могућности 1. Донете националне Стратегије - стратегија развоја социјалне заштите - стратегија старења 2. Постојање домаћих и страних конкурса за унапређење квалитета живота старијих 3. Коришћење базе података Завода за социјалну заштиту и информисање о услугама у заједници 4. Укључивање приватног сектора у реализацију стратешких циљева 5. Постојање акредитованих програма намењених за стручно оспособљавање запослених у установама социјалне заштите и других пружаоца услуга 6. Заинтересованост Градске управе за успостављање нових Услуга социјалне заштите у складу са својим овлашћењима	Препреке 1. Политичка нестабилност-утицај промене политичке ситуације 2. Низак стандард старих 3. Ниска социјална свест средине о потребама старих 4. Неинформисаност старих о правима, као и неинформисаност осталих чланова породице 5. Велике обавезе старачких домаћинстава. 6. Недовољно издвајање буџетских средстава за намену развијања услуга

Институционална и ванинституционална општинска мрежа која се бави проблемима старих лица:

- Центар за социјални рад
- Геронтолошки центар „Сомбор“, капацитет 310 корисника, а има и Клуб
- Општа болница „Др Радивој Симоновић“

- Дом здравља „Др Ђорђе Лазић“
- Градска организација Црвеног крста
- Градско удружење пензионера има 7 клубова: Сомбор, Светозар Милетић, Стапар, Бездан, Кљајићево, Бачки Брег, Бачки Моноштор
- Градско удружење инвалида рада, које користе и стара лица, има 8 клубова: Сомбор, Риђица, Станишић, Гаково, Чонопља, Кљајићево, Телечка, Дорослово
- Коло српских сестара организује прикупљање помоћи за старе
- Удружења „Усамљена срца“ пружа могућност разоноде старих лица
- Удружење „Пријатељи“ пружа могућност разоноде старих лица

Постојеће услуге социјалне заштите у локалној заједници намењене старијима:

- Једнократне помоћи
- Помоћ и нега у кући
- Кућна нега и лечење
- Брачно и породично саветовалиште
- Клубови за старе у граду и сеоским месним заједницама
- Клубови за старе у граду и селу
- Сервис прања рубља

Потребне услуге социјалне заштите:

1. Клубови за старе и пензионере у насељеним местима Алекса Шантић и Растина
2. Јачати постојеће и организовати нове сервисне услуге за старе – Храна на точковима
3. Отворити Дневни боравак за град Сомбор
4. Развијати волонтеризам у услугама за старије
5. Обука хранитељских пружалаца услуга за одрасла и стара лица
6. Формирати склоништа и прихватилишта за бескућнике
7. Подстицати програме удружења на пољу превенције и заштите старијих лица

Дефиниција проблема и дијагноза стања

Низак животни стандард старих лица проузрокује низ здравствених и психосоцијалних проблема који узрокују да су стара лица једна од најугроженијих група у популацији и приоритетна група у систему социјалне заштите у нашој средини. Услови за задовољење потреба старих нису у довољној мери развијени, а посебно су угрожени стари у сеоским срединама због недовољне развијености и институционалних и отворених облика заштите.

Закључак о циљној групи старији

- Становништво града Сомбора је у тренду старења
- Квалитет живота је сведен углавном на егзистенцијални минимум
- Квалитет живота у старости знатно умањују здравствени проблеми
- Услуге и сервиси отворених облика заштите нису довољно развијени нити адекватно распоређени
- Друштвена интеграција ове категорије треба да буде адекватније подржана од стране локалне самоуправе и других актера
- Старија лица на селу су изложена вишеструкој угрожености

Препоруке и стратешке интервенције:

- ✓ Сачинити јединствену базу података ради континуираног праћења и евидентирање нових корисника којима је потребна подршка локалне заједнице
- ✓ Усавршавати и развијати постојеће и уводити нове услуге и сервисе заштите старих лица
- ✓ Подстицати приватни, привредни и цивилни сектор на социјално одговорно понашање
- ✓ Организовати и оспособити волонтерску службу за помоћ старијима
- ✓ Тежити обезбеђивању додатних финансијских средстава из различитих фондова

Специфични циљ

- 6.1.** Унапређење квалитета живота старих лица развијањем нових и организационим усавршавањем постојећих сервиса и услуга, односно отворених облика заштите у граду Сомбору уз активно учешће корисника.

Специфични задаци

- 6.1.1.** Ускладити Градске Одлуке за проширења нових услуга. Рок – 2016–2020.
- 6.1.2.** Обезбедити одрживост и развој Помоћи и неге у кући уз лично учешће – партиципацију корисника својим приходима. Рок – 2016–2020.

6.1.3.. Отворити Дневни боравак за старија лица у граду у неком од постојећих објеката, капацитета 30 корисника на дан. Рок 2018.

6.1.4. У Сомбору отворити прихватилиште и склониште за бескућнике. Рок 2016–2020.

6.1.5. Перманентно едуковати професионалце и непрофесионалце даваоца услуга старијим лицима.

6.2. Деца и млади

Анализа стања и потреба

Деца и млади до 15 година чине 26% популације града Сомбора. За децу и младе постоје различите сталне или повремене услуге које се могу сврстати директно или индиректно у област социјалне заштите. Међутим, приметан је недостатак пружалаца услуга из цивилног сектора овој циљној групи, недостају протоколи о сарадњи, координација активности. Непостојање континуираних превентивних програма намењених деци и младима са проблемима у понашању.

Снаге 1. Спремност деце да одрже постојање дечје пијаце 2. Локални акциони план за младе 3. Организованост у раду удружења 4. Ученички парламенти 5. Клуб гимназијалаца 6. Учешће младих на међународним такмичењима 7. Учешће младих на културним манифестацијама и фестивалима 8. Волонтаризам	Слабости 1. Непостојање локалних међуинституционалних протокола 2. Недовољно праћење примене протокола 3. Незаинтересованост младих за учешће у активностима намењеним циљној групи 4. Незаинтересованост приватног сектора за пружање и развој услуга 5. Финансијска подршка реализације циљева стратегије
Могућности 1. Присутност домаћих и страних фондова и донатора 2. Национална стратегија реформе социјалне заштите и остали комплементарни стратешки документи за децу и младе 3. Акредитовани програми обуке за пружаоце услуга социјалне заштите 4. Протоколи о поступању у случајевима насиља и злостављања 5. Дом за децу и младе „Мирослав Антић-Мика 6. Камп Црвеног крста 7. Развијено хранитељство 8. ШОСО са домом „Вук Караџић“	Препреке 1. Непостојање националних, покрајинских и локалних мониторинга и евалуација услуга 2. Економска и политичка неизвесност 3. Недовољна финансијска средства за подршку деце и породица са децом 4. Непосојање одлуке о одрживости дечје пијаце 5. Непостојање прихватне станице 6. Повећан број случајева вршњачког насиља 7. Недовољна психосоцијална подршка и помоћ деци и младима жртвама насиља

За циљне групе у оквиру локалне Стратегије социјалне заштите идентификовали смо:

Постојеће услуге и права социјалне заштите у локалној заједници

1. Услуге породично-правне заштите
2. Услуга саветовалишта за рани развој
3. Услуга дневног боравка за децу и одрасле са сметњама у развоју
4. Право на смештај у прихваталиште и прихватну станицу
5. Право на накнаду трошкова превоза деце и њихових пратилаца ради похађања припремног предшколског програма на удаљености већој од два километра
6. Право на накнаду трошкова превоза ученика основне школе на удаљености већој од четири километра од седишта школе
7. Право на накнаду трошкова превоза, плаћање трошкова смештаја и бесплатну исхрану деце и ученика са сметњама у развоју
8. Право на бесплатни боравак деце из материјално угрожених породица, деце без родитељског старања и деце са сметњама у развоју у предшколској установи
9. Право на накнаду трошкова превоза деце и ученика са сметњама у развоју ради пружања индивидуалних третмана
10. Право на накнаду трошкова превоза пратиоца деце и ученика са сметњама у развоју
11. Право на накнаду трошкова превоза ученика средњих школа
12. Право на бесплатан превоз ученика Школе за основно образовање одраслих
13. Право на бесплатну ужину и исхрану ученика у продуженом боравку
14. Пружање индивидуалних дефектолошких третмана деци са сметњама у развоју

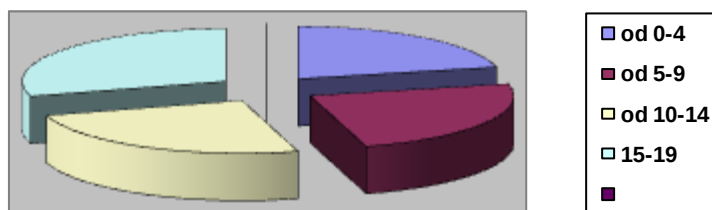
Потребне услуге социјалне заштите у локалној заједници

1. Дневни центар за децу и младе
2. Прихваталиште и дневни боравак
3. Кућа на пола пута
4. Искусствене групе

Дефинисање проблема и дијагноза стања циљне групе

На територији града Сомбора има укупно 20.912 деце и младих до 25 год.

Графикон 8:

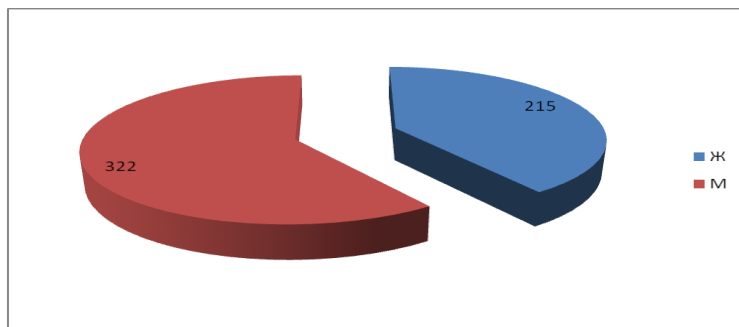

Деца и млади у граду Сомбору

Социјалном и породично-правном заштитом обухваћено је 2.714 деце.

Графикон 9:

Деца и млади корисници услуга ЦСР у 2015. години

Број корисника у току 2015. године услуга смештаја у оквиру Дома за децу и младе „Мирослав Антић-Мика“ у Сомбору:

Табела 3.

Старосна група	Број лица (2015. г.)
Деца и омладина	36

Новчану социјалну помоћ посредством ЦСР током 2015. године користило је 3.920 носилаца права чиме је обухваћено и 2.198 деце.

Определили смо се за рад са две најбројније групације деце и младих, реч је о деци институционализоване и угрожене нефункционисањем породице и деци и младима са неприхватљивим друштвеним понашањем.

Закључци о циљној групи

Циљна група 1. Деца без родитељског старања и деца чије су потребе и права угрожена нефункционалношћу породице и деца са инвалидитетом и сметњама у развоју.

Циљна група 2. Деца и млади неприлагођеног друштвеног понашања

Препоруке и стратешке интервенције

- ✓ Програми збрињавања и ојачавања деце
- ✓ Програми ојачавања родитеља/породица
- ✓ Развој превентивних психосоцијалних програма

Специфични циљеви:

- 6.2.1 Смањивање броја деце корисника социјалних услуга кроз збрињавање и ојачавање деце и младих мултисекторским и мултидисциплинарним програмима и акцијама.
- 6.2.2 Смањивање тренда раста друштвено неприхватљивог понашања примарном превенцијом, осмишљеним програмима, јасном поделом одговорности социјалних актера на територији града Сомбора.

Специфични задаци

- 6.2.1.1. Од 2016. до 2020. године обезбедити кућу на пола пута у Сомбору за осморо деце који излазе из система социјалне заштите.
- 6.2.1.2. Од 2016. до 2020. године креирати програме за рад клуба / дневног боравка.
- 6.2.1.3. Од 2016. до 2020. године усаглашавање стандарда и критеријума за функционисање прихватиштва за децу и младе у Сомбору. Испуњавање услова за стицање лиценце.

6.3. Особе са инвалидитетом

Циљну групу особа са инвалидитетом чине деца, омладина и одрасле особе са сметњама и тешкоћама у развоју, деца, омладина и одрасле особе са инвалидитетом у граду Сомбору.

Обука персоналних асистената јул 2014

Обука персоналних асистената – тестирање, јул 2014.

Анализа циљне групе

Карактеристике циљне групе су: изразита хетерогеност групе у односу на узраст, потребе, статус и друге одлике, низак ниво могућности учешћа у планирању развојних процеса, маргинализованост, изложеност дискриминацији, рањивост, вишеструка маргинализованост подгрупа (нпр. деца и жене са инвалидитетом), неорганизованост, незаступљеност у центрима доношења одлука, низак ниво учешћа у друштвеном животу, низак образовни ниво, сиромаштво, немотивисаност за промене, недовољна информисаност, висок проценат незапослености, висок ниво зависности од социјалних давања, непознавање својих права (основних и из циљних области), неинформисаност о расположивим средствима и услугама социјалне заштите у локалној заједници, недостатак идеја, искустава и знања потребних за реформске кораке, и низак ниво могућности дефинисања сопствених потреба (деца и омладина са сметњама и тешкоћама у развоју).

Дан самосталног живота ОСИ.
Улична активност – подела флајера, 5. мај 2015

Трибина на тему: „Синдром сагоревања
персоналних асистената и других лица
у бриго о ОСИ - новембар 2015.

SWOT

Снаге - ресурси (људски, материјални, институционални) - искуства - активно појављивање у медијима - Интерресорна комисија за процену потреба за додатном образовном, здравственом и социјалном подршком детету или ученику - удружења особа са инвалидитетом - стручњаци из области здравства, социјалне заштите, образовања, НВО... - појединачни пројекти - спремност породица особа са инвалидитетом на сарадњу	Слабости - низак стандард ОСИ - удружења особа са инвалидитетом - неинформисаност корисника о правима и могућности коришћења постојећих услуга - необавештеност пружалаца услуга о потребама корисника - неумреженост и несарадња свих актера социјалне заштите и ООСИ и самих ОСИ - начин финансирања удружења особа са инвалидитетом - неприхваћеност особа са инвалидитетом у друштву, предрасуде
Могућности - постојеће стратегије - децентрализација као тренд - донатори (за пројекте) - сарадња са медијима - подизање свести грађана и запослених у јавном и приватном сектору о правима и потребама ОСИ - примена позитивног искуства других удружења и организација из окружења - умрежавање удружења ОСИ - имплементација системских решења	Препреке - нестабилна политичка ситуација - недовољно средстава из националног, покрајинског и локалног буџета за социјалну заштиту - недовољна свест средине о социјалним потребама ОСИ - спровођење законских мера у пракси - медији – недовољна сензибилисаност за активности удружења ОСИ и ОСИ

За циљне групе у оквиру локалне стратегије социјалне заштите идентификовали смо:

Постојеће услуге социјалне заштите у локалној заједници

- Дневни боравак за лица са сметњама у развоју
- Ресурсни центар „ДЕЛО“ (саветодавни, инструктивни, непосредни рад са свим интересним групама)
- Сигурна кућа
- Развојно саветовалиште Школског диспанзера Дома здравља Кућна нега

- Служба за кућну негу и лечење Дома здравља
- Услуга персоналне асистенције за особе са инвалидитетом
- Услуга личне пратње ученика
- Рад са децом предшколског узраста у ШОСО са домом „Вук Караџић“
- Услуге Центра за социјални рад
- Услуга Геронтолошког центра

Потребне услуге социјалне заштите у локалној заједници

- ❖ Пружање подршке запошљавању особа са инвалидитетом - финансијска подршка Града Сомбора и НСЗ при запошљавању активних ОСИ у регистрованом правном субјекту и удружењима ОСИ и стручне службе за вршење административно-финансијских послова у удружењима ОСИ. Оснивачи стручне службе су удружења ОСИ и Град Сомбор.
- ❖ Обезбедити пословни простор за партнерска удружења ОСИ: Центар за самостални живот особа са инвалидитетом Сомбор, Удружење дистрофичара Западнобачког округа Сомбор и Друштво инвалида за церебралну и дечију парализу Сомбор
- ❖ Проширење рада дневног борава за омладину и одрасле са сметњама и инвалидитетом у погледу времена и врсте сметњи, на целодневни и викенд боравак
- ❖ ШОСО са домом „Вук Караџић“ као ресурс у реализацији додатне подршке у образовању
- ❖ Формирање Радног центра (едукација, обавештавање и саветовање родитеља о правима деце, рехабилитација и радно ангажовање омладине и одраслих са сметњама и тешкоћама у развоју и инвалидитетом, уз добијање сагласности и обезбеђених средстава, од стране надлежних органа за отварање Радног центра
- ❖ Привредна друштва и економска газдинства, као и радни центри за радно оспособљавање и запошљавање особа са инвалидитетом
- ❖ Социјално заштићено становање
- ❖ Волонтерска служба подршке особама са инвалидитетом
- ❖ Обезбеђивање превоза прилагођеног за ОСИ уз поштовање стандарда приступачности за све.
- ❖ Кућна настава – организовање наставе за ученике основне школе на кућном или болничком лечењу за децу са инвалидитетом и сметњама у развоју.

Дефинисање проблема и дијагноза стања

Укупан број особа са инвалидитетом у оквиру опште популације није могуће тачно утврдити. Овај проблем је присутан глобално и стога се за потребе планирања и деловања користе апроксимације и процене шире признатих извора (нпр. Светске здравствене организације – WHO). Тако се у нашој земљи прихвата процена управо Светске здравствене организације о учешћу особа са инвалидитетом од 7-10% у укупном броју становника.

На основу најновијег пописа становништва из 2011. године на територији Града Сомбора живи 7.852 особе које су се изјасниле као особе са инвалидитетом, од тога 3.215 су особе са инвалидитетом мушког пола, а 4.637 су особе са инвалидитетом женског пола. Особа чији је статус инвалидитета непознат је 1.229, а од тога 669 мушког пола и 560 женског пола. На основу укупног броја становника на територији Града Сомбора, проценат особа са инвалидитетом је око 9,14%. У табели испод је приказан број особа са инвалидитетом према полу, старости и типу насеља, а у другој табели се види јасан приказ особа са инвалидитетом према врсти проблема.

ОСОБЕ СА ИНВАЛИДИТЕТОМ ПРЕМА ВРСТИ ПРОБЛЕМА, СТАРОСТИ И ПОЛУ, ПО ОПШТИНИ И ГРАДОВИМА

Регион Област Град - Општина	ПРОБЛЕМИ СА					
	ВИДОМ	СЛУХОМ	ХОДОМ	ПАМЋЕЊЕМ	САМОСТАЛНО ШЋУ	КОМУНИКА ЦИЈОМ
СОМБОР	2.976	1.608	5.050	1.078	1065	667
Испод 15 година	27	9	26	21	24	25
15-19	20	4	18	15	16	18
20-29	64	20	44	36	33	43
30-49	276	111	314	116	59	97
50-59	539	188	774	143	101	84
60-64	327	140	571	94	66	49
65 и више	1.723	1.136	3.303	653	766	351
МУШКО	1.187	786	1.846	466	389	341
Испод 15 година	16	5	19	14	17	16
15-19	7	3	13	10	11	11
20-29	37	13	32	26	25	33
30-49	143	76	188	72	31	62
50-59	260	124	394	73	57	59
60-64	151	94	270	55	33	35
65 и више	573	471	930	216	215	125
ЖЕНСКО	1.789	822	3.204	612	676	326

Испод 15 година	11	4	7	7	7	9
15-19	13	1	5	5	5	7
20-29	27	7	12	10	8	10
30-49	133	35	126	44	28	35
50-59	279	64	380	70	44	25
60-64	176	46	301	39	33	14
65 и више	1.150	665	2.373	437	551	226

Извор: РЗС

На територији града Сомбора је активно неколико удружења и организација особа са инвалидитетом и удружења која сарађују са њима. Слабост у њиховом раду је у томе што својим активностима обухватају мали део од укупног броја особа са инвалидитетом нашег града. Организације и удружења особа са инвалидитетом су корисници градског буџета али критеријуми њиховог финансирања нису добри и захтевају ревизију како би се подржали

шароликији и квалитетнији садржаји и програмске активности намењене унапређењу положаја већег броја особа са инвалидитетом. Нека од удружења особа са инвалидитетом или која сарађују са њима су:

Центар за самостални живот особа са инвалидитетом Сомбор, Удружење дистрофичара Западнобачког округа, Друштво инвалида за церебралну и дечију парализу, Сомбор, Међуопштинско удружење параплегичара Бачка, Сомбор, Удружење оболелих од мултиплесклерозе „Западна Бачка,, Сомбор, Удружење за помоћ МНРО, града Сомбора, Савез глувих и наглувих Сомбор, Међуопштинско удружење слепих и слабовидних, Сомбор и Апатин, РВИ града Сомбора, Удружење РВИ ратова 90., Удружење младих са инвалидитетом Сомбор, Удружење старих уметничких заната и домаћих радиности Сомбор, Удружење „Сомборски едукативни центар,, Сомбор, НВО „Женска алтернатива,, Сомбор, Удружење за остваривање културних и хуманитарних циљева „Раванград,, .

Град Сомбор је у претходном периоду по корацима на унапређењу укупног положаја особа са инвалидитетом у својој средини био лидер у Републици по неким иновацијама и мерама. Све спроведене активности и мере треба унапредити у непосредној примени решења наведених у Стратегији са циљем побољшања положаја ОСИ у локалној заједници. Део резултата је постигнут кроз реализацију пројеката, мањи део кроз реализацију програмских активности организација и удружења и развојних планова рада установа.

Особе са инвалидитетом не могу равноправно да се укључе у друштвени живот заједнице у целини; недоступно им је образовање, здравствена и социјална подршка, могућност запошљавања, организовање слободног времена и извори информација.

Осим што су изложене свим видовима дискриминације, особе са инвалидитетом спадају и у најсиромашније друштвене групе.

Неопходно је повећати број едукација; психолошке, креативне, едукативне, усмерених ка јачању капацитета ОСИ – кроз психолошке радионице у циљу подизања свести, како ОСИ тако и њихове шире средине путем медијске промоције, кампања удружења ОСИ и ОСИ.

Дијагноза стања

Кључни проблеми особа са инвалидитетом у граду Сомбору су: Недовољна укљученост, информисаност, ангажовање организација особа са инвалидитетом на повезивању особа са инвалидитетом и заједнице, болести зависности, незапосленост, немогућност адекватног школовања, неприступачност здравствене и социјалне подршке, сиромаштво, недостатна материјална подршка.

Закључци

Образовни ниво и могућност друштвеног утицаја особа са инвалидитетом су врло ниски, а група је значајно оптерећена следећим проблемима: неинформисаност и искљученост, недоступност школовања, здравствене и социјалне заштите, незапосленост, сиромаштво и слабости организација особа са инвалидитетом.

Удружење дистрофичара Западнобачког округа Сомбор, Центар за самостални живот особа са инвалидитетом Сомбор и Друштво инвалида за церебралну и дечију парализу Сомбор, немају решено питање пословног простора што отежава рад и одражава се на резултате рада удружења.

Укупан квалитет живота особа са инвалидитетом је и даље изузетно низак због чега је неопходно радити на активном укључивању ОСИ у реализацију програмских активности наведених у Стратегији. Укључивањем циљне групе у доношењу одлука би код оних који одлуке доносе допринело да се створи спона неопходна за брже и ефикасније деловање на сагледавању и решавању проблема са којима се у свом свакодневном животу суочавају ОСИ.

Препоруке и стратешке интервенције

- ✓ Покретање иницијатива, мобилизација и евиденција особа са инвалидитетом,
- ✓ Повећање обухвата особа са инвалидитетом сервисима и услугама социјалне заштите,
- ✓ Подизање нивоа свести особа са инвалидитетом и грађана о значају социјалне заштите за особе са инвалидитетом,
- ✓ Подизање нивоа рада организација особа са инвалидитетом (ОСИ) у корист самозаступања и самооснаживања,
- ✓ Повећање нивоа информисаности свих актера система социјалне заштите,
- ✓ Обезбеђивање приступачности постојећим сервисима и услугама социјалне заштите за особе са инвалидитетом,
- ✓ Унапређење квалитета живота особа са инвалидитетом развијањем потребних а недостајућих сервиса и услуга као и повећањем реализације права на материјална давања,

- ✓ Умрежавање, информисаност, партнерство и повезивање свих актера социјалне заштите,

Специфични циљеви

- 6.3.1. Подизање нивоа свести свих грађана Сомбора кроз укључивање особа са инвалидитетом у систем локалне социјалне заштите.
- 6.3.2. Унапређење квалитета живота свих особа са инвалидитетом града Сомбора успостављањем свих, овом Стратегијом дефинисаних, потребних сервиса и услуга у социјалној заштити као и поштовања стандарда пружања услуга.
- 6.3.3. Повећање броја корисника сервиса и услуга социјалне заштите из реда особа са инвалидитетом у граду Сомбору умрежавањем свих актера социјалне заштите.

Специфични задаци

- 6.3.1.1. Од 2016. до 2018. године формирати Сервис за подршку радног оспособљавања и запошљавања особа са инвалидитетом.
- 6.3.1.2. Од 2016. до 2019. године тематским емисијама, трибинама, округлим столовима, чланцима и медијским кампањама обезбедити информисање и едуковање грађана о потребама особа са инвалидитетом у систему социјалне заштите.
- 6.3.2.1. Од 2016. до 2018. године успоставити сервис Становања уз подршку за особе са инвалидитетом у прилагођеном простору.
- 6.3.2.2. Од 2016. до 2018. године проширити рад Дневног боравка за децу са сметњама у развоју у погледу времена на Целодневни (од 7.00 до 19.00 часова) и викенд боравак (субота, недеља од 8.00 до 18.00 часова).
- 6.3.2.3. Од 2016. до 2020. обезбедити спровођење континуираних третмана дефектолога различитих усмерења у образовним установама (ПУ, ОШ, СШ) на територији града
- 6.3.2.4. Од 2016. до 2020. повећати број педагошких асистената на територији града
- 6.3.3.1. Покретање поступка за добијање лиценце за пружање услуге персоналне асистенције, њене акредитације и сертификације у току 2016. године изменити Правилник о нормативима и стандардима за пружање услуге персоналне асистенције, критеријумима и мерилима за утврђивање цене услуге и учешћу корисника и његових сродника у трошковима услуге (Град Сомбор)
- 6.3.3.2. Од 2016. до 2020. године успоставити услове и формирати Привредно друштво и економско газдинство, као и радни центар за радно оспособљавање и запошљавање особа са инвалидитетом, уз подршку Града Сомбора и НСЗ Сомбор.
- 6.3.3.3. Од 2016. до 2020. године формирати евиденцију корисника сервиса и услуга социјалне заштите.

6.3.3.4. Од 2016. до 2020. године повећати број персоналних асистената/ лични пратиоца деце и ученика

6.3.3.5. Конкурисати у периоду 2016. до 2020. за субвенциониране програме запошљавања ради ангажовања ОСИ за административно финансијско техничке послове ООСИ

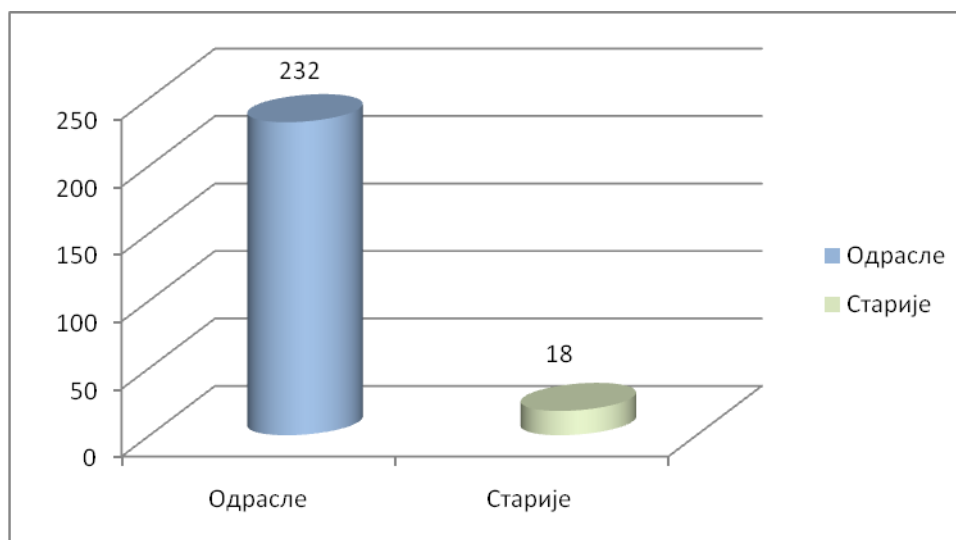
6.3.3.6. Од 2016. до 2020. иницирати и успоставити сарадњу између удружења ОСИ, и Града Сомбора, за обезбеђивање превоза прилагођеног за ОСИ уз поштовање стандарда приступачности за све.

6.4. Жене

Анализа циљне групе

У процесима дугогодишње друштвене кризе сиромаштво, низак стандард, висока стопа незапослености, неконкурентност на тржишту рада, и рањивост у процесима транзиције где постоји велико присуство невидљивог и неплаћеног женског рада у циљу егзистенцијалног опстанка породице. Циљна група жене као и остале социјалне групе јесте хетерогена у односу на образовне, старосне и друге социјалне карактеристике, те су у незнатном проценту власнице имовине што их чини додатно економски неравноправним. Насиље у породици је и даље проблем жена независно од друштвеног слоја коме припадају. Законска регулатива је унапређена, али је имплементација закона и даље велики проблем, као и недовољна повезаност институција и организација које раде на пољу превенције и заштите жена од насиља. Осећа се потреба нових сервиса и служби, као и тешње и ефикасније повезивање постојећих ресурса. Жене на селима су посебно социјално угрожена група жена као и жене из неких других социјално рањивих група, ОСИ, ромкиња и др. Жене у сивој зони су доминантна радна снага и не поштују им се основна права из рада и жртве су радне експлоатације, без могућности за заштиту својих права.

Графикон 12: Жене жртве насиља према доби

Подаци ЦСР Сомбор

SWOT

Снаге 1. Постојање бројних женских удружења у граду и на селима 2. Континуирано делује СОС телефон са пратећим саветовалиштем – повезан у мрежу СОС телефона Војводине 3. Оснажене жене кроз бројне програме психосоцијалне и економске подршке	Слабости 1. Велик број незапослених жена 2. У великом проценту изложеност мобингу и дискриминацији 3. Жртве насиља у породици ретко се обраћају за помоћ 4. Жртве насиља су обесхрабрене због спорости и неефикасности система 5. Велико сагоревање активисткиња у удржењима жена и професионалаца у институцијама 6. Пораст броја различитих облика насиља који нису препознати и дефинисани у процедурама и протоколима институција 7. Неинформисаност и предрасуде
Могућности 1. Оснаживање социјалног предузетништва 2. Рад жена стручњака на повећању видљивости женске проблематике кроз медије и подршка пројектима са овом тематиком 3. Присуство домаћих и страних фондова 4. Укључивање пословног сектора у подршку запошљавања рањивих група жена 5. Усклађивање локалне стратегије за покрајинском, националном стратегијом за побољшање положаја жена 6. Поштовање стандарда услуга и лиценцирање организација и појединаца пружаоца услуга 7. Неформалне мреже подршке у пријави насиља над женама	Препреке 1. Низак стандард и велика незапосленост 2. Значајне разлике у квалитету живота и положају жена у руралној и урбаној средини 3. Радна експлоатација женске радне снаге у сивој зони 4. Незадовољавајући број жена у јавном животу и на местима одлучивања 5. Недовољна солидарност међу женама 6. Мали број заједничких пројеката институција и цивилног сектора

За циљну групу у оквиру локалне стратегије социјалне заштите идентификовали смо:

Постојеће услуге социјалне заштите у локалној заједници

- Услуге Сигурне куће
- Одбор за родну равноправност

- Комисија за родну равноправност
- Служба за здравствену заштиту жена Дома здравља
- Саветовалиште за брак и породицу Центра за социјални рад Сомбор
- Доступност услуга Центра за социјални рад 24 сата
- СОС телефон за жене и децу у кризи НВО „Женска алтернатива,, Сомбор

Потребне услуге социјалне заштите у локалној заједници

1. Оснивање предузећа за социјално предузетништво
2. Бесплатно правно заступање жена жртава родне дискриминације
3. Обезбедити средства за пројекте из области родне равноправности у локалној самоуправи
4. Обезбедити средства за одрживост и развој СОС телефона

Дефинисање проблема и дијагноза стања

Жене у граду Сомбору су једна од приоритетних социјално маргинализованих и посебно рањивих циљних група посебно угрожене процесима транзиције и приватизације капитала, дискриминисане и недовољно конкуренте на тржишту рада.

Партијархални вредносни систем економски сиромашне и недовољно привредно активне средине, посебно у руралним срединама, смањује могућности жена за њихово економско и психо-социјално оснаживање и обраћање за помоћ у решавању читавог спектра проблема: здравствени, образовни, правни, психолошки и социјални.

Услуге у постојећем систему социјалне заштите на нивоу града су неразвијене и недовољно доступне. Средина је недовољно сензибилисана за проблеме жена. Обраћање жена за помоћ могуће је у малом кругу служби које нису довољно едуковане за овај рад, а ретке НВО профилисане за ову врсту проблематике нису систематски подржане ни оснажене ни од локалне самоуправе нити су у активној ефикасној мрежи сарадње и партнерства са другим социјалним чиниоцима. Кориснице су друштвено и јавно мало „видљиве“, а превентивни и едукативни рад није плански развијен ни подржан.

Закључци

Социјална компетенција, конкурентност и положај жена у нашој средини, посебно руралној су веома угрожени процесима транзиције и друштвене кризе која је у патријархалном вредносном систему дошла до критичне тачке, када ескалирају бројни проблеми који намећу обухватнију и ефикаснију заштиту жена у систему социјалне заштите.

Неинформисаност и неразвијеност ставова самих корисница је таква да она још више доприноси таквом положају и недовољном обраћању за помоћ и решавању проблема. До сада су ови проблеми били у домену малог круга институција које нису довољно профилисане и едуковане за проблематику жена на пољу формалног и

неформалног образовања, правне, психо-социјалне и здравствене заштите. Учешће циљне групе у решавању проблема је веома мало.

Препоруке и стратешке интервенције

- Обезбедити средства за финансирање пројеката у области родне равноправности
- Перманентна едукације и унапређење компетенција запослених у локалној самоуправи, институцијама, организацијама цивилног друштва о родној равноправности
- Обезбедити средства за бесплатну правну помоћ и заступање жена жртава породичног насиља и других облика дискриминације
- Обезбедити средства за материјално техничке услове СОС телефона Сомбор
- Подстицање волонтеризма на плану заштите и унапређења положаја жена

Специфични циљеви

- 6.4.1. Развој социјалног предузетништва за економско оснаживање жена у граду Сомбору
- 6.4.2. Програмско повезивање социјалних партнера у граду Сомбору који се баве проблематиком жена
- 6.4.3. Развој нових модела социјалне заштите жена у граду Сомбору кроз оснивање нових сервиса и служби и већом подршком и унапређењем постојећих у владином и цивилном сектору

Специфични задаци

- 6.4.1.1. Увођење нових активности и програма економског оснаживања жена
- 6.4.2.1. Потписивање споразума о сарадњи социјалних актера у Сомбору
- 6.4.3.1. Развој нових услуга и пружалаца услуга социјалне заштите жена у граду Сомбору, оснивање, нових сервиса и служби и већом подршком и унапређењем постојећих у владином, невладином и приватном сектору

6.5. Роми

Анализа циљне групе

Роми су у Републици Србији, као и у многим земљама у којима живе, због слабе образованости, неукључености у формалне облике рада, специфичног начина живљења и других карактеристика, у већој или мањој мери маргинализовани: економски, просторно, културолошки и политички.

Роми/Ромкиње годинама су били на маргинама друштвеног интереса, што је

придонело значајном заостајању квалитета услова њиховог живота у односу на просечан квалитет живота већинског становништва. Односи се то на њихов статус у друштву, начин на који је организовано образовање, здравствена и социјална заштита, решавање статусних питања, запошљавање, медијско представљање, политичка заступљеност и сл.

Примери дискриминације унутар ромске заједнице могу се наћи у односу према Ромкињама, које су у великом броју случајева дискриминисане на основу своје етничке припадности, али и на темељу пола, а у неким случајевима и на темељу доби. Социјалну искљученост треба разумети као процес којим су одређени појединци гурнути на руб друштва и онемогућено им је пуно суделовање у друштву и друштвеним процесима само услед њиховог сиромаштва као вида ускраћености који се најчешће своди на материјалну ускраћеност, недостатка темељних способности и прилика за доживотно учење. Сиромаштво се може дефинисати као немогућност адекватне исхране, одеће, кућанских потрепштина, здравих радних и животних услова и других ресурса нужних за пуно учешће у привредном, друштвеном и културном животу, као и за уживање у животном стандарду и добробити који се сматрају нормалом у друштву у којем се живи.

Као резултат економске и социјалне искључености постоји низак степен образовања, висока стопа незапослености, што подразумева зависност о социјалној помоћи и накнадама за издржавање. Укључивање Рома у привредни и друштвени живот шире друштвене заједнице, дугорочна је финансијска профитабилна инвестиција. Улагање у образовање ромске деце стога, не доприноси само напретку ромске заједнице већ друштва у целини.

Такође, ромска заједница је недовољно активно укључена у спровођење програма и креирање истог. Ово се не односи на ромске представнике који се укључују у различите иницијативе, али већина заједнице остаје искључена. Посебно су искључене жене те је веома мали број Ромкиња које су преузеле водеће улоге и активно учествују креирању, провођењу и евалуацији интервенција. Жене су често маргинализоване и изложене дискриминацији што се одражава у одгоју деце и функционисању породице. Уз то, присутна је висока стопа фертилитета. У неким ромским заједницама договорени бракови, малолетнички бракови и присилни бракови још су увек превладавајући као „традиционална пракса“. Жена је у ромском друштву подређена и самим тиме без велике могућности планирања ппородице. Висока родност ромске заједнице делимично је последица подређеног положаја жене. Код Рома одрасле жене се поштују и сматрају главним стубовима заједнице. Оне одржавају етнички идентитет и традицију, штите породицу, управљају новцем.

Роми су маргинализовани у односу на доминантне/формалне облике рада. Стога углавном нису укључени у формалне облике запошљавања. Стопе незапослености међу ромском популацијом је висока. Будући да су маргинализовани у односу на формалне облике рада у задовољавању животних потреба велика већина ромске популације зависна је од социјалне помоћи. С обзиром да су Роми слабо заступљени у професијама које би им могле омогућити већи животни стандард и углед, слабо су заступљени у угледним професијама те је њихов укупан економски статус неповољан. Такође, један од разлога недовољног партиципирања у власти је тај што су представници ромске заједнице у већинама и ромским удружењима, због генерално недостатног образовања, недовољно припремљени за делотворно заступање своје заједнице.

Роми имају бројне обичаје, другачији систем вредности, често користе неформалне путеве како би реализовали одређене активности, што је одређивало њихов однос према запошљавању и раду. Разлике у начинима живота и вредносним системима између ромског и осталог становништва резултирале су појавом стереотипа, неповерења, а то се превладава приближавањем и разумевањем. Иако је последњих година

имплементиран велики број мера на локалном и националном оквиру, те је постигнут одређени напредак, положај већине Рома и даље је тежак. Недовољна увезаност институција у одређеној мери је узроковала збуњеност и недостатак јасног усмерења и посвећености на регионалном и локалном нивоу. Стога се овом Стратегијом настоје дефинисати снажне мере које ће бити јасно прецизиране и усмерене на решавање постојећих друштвених и економских проблема с којима се суочава ромска заједница.

Дефинисање проблема и дијагноза стања циљне групе

Проблем је тешка ситуација Рома у свим сферама друштвеног живота и социјална искљученост.

Реално постојеће стање

У Сомбору укупно по бази података коју је израдио „Форум ромских НВО СО Сомбор“ око 2000 мушкараца и жена се изјашњавају као Ром и Ромкиња што чини 1.43% становништва општине. У односу на последњи попис становништва забележен је пораст Рома на територији града Сомбора не само због природног прираштаја који опада, али и даље је двоструко већи него код осталог становништва, већ највероватније због повећане пажње према Ромима и Ромкињама који живе у нерегистрованим насељима, или чак нису ни пријављени, или нису чак ни обухваћени пописом. Такође због велике покретљивости ромске заједнице, миграционих таласа од малих ка великим местима, неразвијених ка развијених регионима, исељавање са Косова допринело је да званичан број Рома је остао заправо непознат, а према подацима са последњег пописа становништва из 2011. године, 1015 лица се изјаснило да су ромске националности те да говоре ромским језиком.

Основно обележје друштвеног економског положаја Рома у Сомбору, је низак степен образовања, становништва, економске активности и висока незапосленост у односу на општу популацију.

Због горе наведеног стања потребно је повећати број запослених Рома кроз програме едукације за самозапошљавање, мотивацију за активно тражење посла како би повећали животни стандард, те активније учешће у јавном и друштвеном животу.

На територији Града активне су следеће невладине организације, која се баве унапређењем положаја Рома: Удружење Рома „Бахтале Рома“, НВО „Моћне жене“, Удружење Рома „Беаша“, „Румунка“, УР „Бели Голуб“, УГ „Ромска кућа“, „Удружење новинара Рома“, УР „Рамајана“, Савез ромских НВО Западнобачког округа и други.

Водећи рачуна о питањима које Национална стратегија за унапређивање положаја Рома у Републици Србији дефинише као приоритетне, потребно је урадити анализу и дефинисати низ мера које ће побољшати положај ромске популације на територији Града у областима образовања, запошљавања, здравствене неге, културе и информисања, положаја жена (родне равноправности) и услова становања.

SWOT

СНАГЕ 1. добро организован НВО сектор 2. искуство у партнерским пројектима 3. добра сарадња са светским и домаћим донаторским кућама 4. педагошки асистент 5. андрагошки асистент 6. инфраструктурна опремљеност ромског насеља	СЛАБОСТИ 1. Недовољна информисаност 2. нижи просечни ниво образовања у односу на остатак популације 3. општа незапосленост 4. недостатак јединствене и доступне базе података о циљној групи 5. вишеструка дискриминација
МОГУЋНОСТИ 1. Национална стратегија за унапређење положаја Рома 2. Програма Декаде Рома 3. Прекогранична сарадња (кроз ИПА пројекте) 4. Чланство у савету за запошљавање 5. Програми субвенционираниог запошљавања	ПРЕПРЕКЕ 1. честе промене политичке климе 2. повишен ниво дискриминације 3. врло низак животни стандард ромске популације 4. сива економија 5. лоша законска регулатива (потребно скраћивање процедура 6. непостојање протокола успостављање партнерства између јавног и цивилног сектора

Постојећи ресурси

- ЦСР
- ШОСО са домом "Вук Караџић"
- Дом "Мика Антић"
- НСЗ
- Црвени крст
- педагошки асистент
- андрагошки асистент ШООО Сомбор
- координатор за ромска питања у Градској Управи Града Сомбора
- ЛАП за унапређење образовања Рома
- ЛАП за запошљавање са мерама субвенционираниог запошљавања и самозапошљавања
- играоница за ромску и децу из социјално угрожених породица у Б. Моноштору
- продужени боравак у О.Ш. у Бачком Моноштору (доступно ромској деци)
- регистроване ромске НВО на територији града Сомбора
- интернет блог посвећен бољем информисању Рома

Постојеће услуге

- афирмативне мере при упису у средње школе и факултете
- програми доквалификације и преквалификације при НСЗ
- афирмативне мере за запошљавање
- подршка за израду личних докумената

ПОТРЕБНЕ УСЛУГЕ

- програми психосоцијалне подршке и едукација
- развој инклузивних програма ванинституционалне заштите

ЗАКЉУЧЦИ О ЦИЉНОЈ ГРУПИ

Ценећи разлике које Роми сами не могу пребродити, желимо на системски начин помоћи припадницима ромске националне мањине у побољшању услова живота, подстаћи њихово укључење у друштвени живот заједнице и процесе одлучивања у локалној средини, а да при томе не изгубе сопствени идентитет, културу и традицију, те их подстицати на преузимање активне улоге у промени свог положаја у друштву. Стратегија је усмерена и на промену става већинског становништва према Ромима, промовишући начела недискриминације.

Улагањем у образовање и запошљавање Рома доћи ће постепено до изласка ове популације из зачараног круга који припаднике ове заједнице држи на дну социјалне лествице, те ће сами Роми бити у прилици да у највећој мери утичу на квалитет живота у свим

сферама. До тада, потребно је посебну бригу водити о најсиромашнијим и најугроженијим припадницима ромске популације, посебно у делу здравствене заштите и услова становања.

Потребно је успостављање боље међуресорне сарадње али и сарадње између локалне власти, организација цивилног друштва, па и међународних актера. Успостава овакве сарадње и партнерских односа нужна је ради постизања синергијског учинка, али и због веће одговорности и власништва на остварењем циљева, посебно од стране актера на локалном нивоу, појачаним радом у заједници, како ромској тако и међу осталим становништвом на оснаживању, социјалној реконструкцији заједнице о односу Рома и осталог становништва уз тимски рад и партнерство између социјалних, образовних институција, здравствених институција, владиног и цивилног сектора.

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ

Специфични циљеви:

- 6.5.1. Обезбеђивање континуитета и квалитета образовања Рома
- 6.5.2 Унапређивање могућности за запошљавање Рома
- 6.5.3. Повећање доступности информација о могућностима остваривања права из области социјалне заштите
- 6.5.4. Подршка развоју хранитељства
- 6.5.5. Оснаживање ромских удружења за рад на унапређењу квалитета и услова становања

Специфични задаци:

- 6.5.1.1. Успостављање сарадње свих релеватних установа/организација
- 6.5.1.2. Израда базе података о ромској популацији
- 6.5.1.3. Организовање посебних програма за помоћ при учењу
- 6.5.2.1. Активно учествовање на трибинама и округлим столовима, израда едукативних програма и планова активације за радно способне Роме и Ромкиње кориснике/це новчане социјалне помоћи (НСП)
- 6.5.2.2. Сарадња и подршка локалних актера при отварању малих предузећа, радњи, и осталих облика предузетништва
- 6.5.3.1. Припрема, штампање и дистрибуција информативног материјала на ромском језику
- 6.5.4.1. Информисање и обука потенцијалних хранитеља
- 6.5.4.2. Реализација обуке за хранитеље
- 6.5.5.1. Унапређивање квалитета становања
- 6.5.5.2. Унапређивање критеријума, стандарда и процедура за спровођење активности на унапређењу квалитета становања и избор корисника

7. АРАНЖМАНИ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ

Аранжмани за имплементацију стратегије развоја социјалне заштите у Граду представљају локалне структуре, сет механизма и процедура уз које ће се осигурати успешно спровођење стратегије, односно реализације акционих планова.

У оквиру локалних структура разликују се:

- Структуре за управљање процесом имплементације стратегије
- Структуре које су оперативне и имплементирају стратегију

Структуре за управљање процесом имплементације стратегије социјалне заштите у граду Сомбору представљају следећи органи и тела:

1. Скупштина града
2. Градоначелник
3. Градско веће
4. Савет за планирање социјалне политике града Сомбора.

Скупштина града усваја – доноси Стратегију социјалне заштите, разматра и усваја годишње акционе планове Стратегије и обезбеђује сразмерна буџетска средства за њихову реализацију. Скупштина, најмање једном годишње разматра извештај о имплементацији Стратегије и учинку – резултатима који се постижу, врши евентуалне измене у стратегији и приоритетним пројектима.

Градоначелник, на предлог Одељења за друштвене делатности, именује чланове Савета за планирање социјалне политике, као тело које сачињавају представници свих сектора и релевантних институција и организација заинтересованих за развој социјалне заштите у Граду. Након израде Стратегије развоја социјалне заштите у граду Сомбору, Скупштина града усваја стратешки документ и доноси Одлуку о формирању Савета за планирање социјалне политике, као скупштинског тела и именовању његових чланова.

Савет за планирање социјалне политике као мултисекторско тело, испитује потребе грађана дефинише и предлаже стратешке приоритете, у сарадњи са надлежним институцијама, организацијама, градским службама, удружењима грађана, приватним и цивилним сектором, уређује предлоге годишњих акционих планова и износи потребна средства за њихову реализацију.

Савет за планирање социјалне политике координише израду и прати имплементацију градске Стратегије и одговоран је за спровођење процеса мониторинга и евалуације уз стручну помоћ Одељења за друштвене делатности Градске управе града Сомбора. Савет за планирање социјалне политике најмање једном годишње извештава Скупштину града о имплементацији Стратегије и учинку – резултатима који се постижу, предлаже евентуалне измене у Стратегији.

Савет за планирање социјалне политике консултује и информише јавност о процесу имплементације Стратегије и обезбеђује транспарентност у раду и адекватну друштвену подршку.

Пратеће службе и организације које обезбеђују адекватан рад структура управљања Стратегијом социјалне заштите су:

1. Одељење за друштвене делатности
2. Одељење за финансије

Оперативне структуре за реализацију Стратегије – програма и услуга у граду Сомбору представљају сви компетентни актери, који су оспособљени да реализују договорене програме и услуге професионално, благовремено, економски оправдано и транспарентно.

Реформско опредељење ове стратегије јесте плуралитет и равноправност пружалаца услуга јавног, приватног и цивилног сектора.

У оперативне структуре које ће реализовати Стратегију поред града Сомбора, убрајају се доле наведене институције и организације, али се листа не ограничава само на њих. Принцип подстицања плуралитета пружалаца услуга и развој мреже социјалних услуга подразумева константно јачање и увећава броја актера оперативне структуре:

1. Центар за социјални рад
2. Дом за децу и младе «Мирослав Антић-Мика»
3. ШОСО са домом «Вук Караџић»
4. Школа за основно образовање одраслих
5. Геронтолошки центар
6. Црвени крст
7. Дом здравља «Др Ђорђе Лазић»
8. Национална служба за запошљавање
9. Организације цивилног друштва
10. Приватни сектор
11. Остали актери

Потребно је да се унапреде регионалне и међуопштинске структуре за имплементацију Стратегије.

Активности на јачању сарадње и целовитости капацитета компетенција актера за спровођење градске стратегије социјалне заштите су сталан стратешки задатак.

8. МЕХАНИЗМИ И ПРОЦЕДУРЕ ЗА ЕФИКАСНУ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ СТРАТЕГИЈЕ

Стратешки план социјалне заштите града Сомбора тежи да демонстрира спремност за развој одрживог модела интегрисане социјалне заштите. У циљу обезбеђења пуне и ефикасне имплементације стратегије интегралне социјалне заштите, поред основних структура за управљање и имплементацију, овим документом се дефинишу и оквирни механизми и процедуре потребне за координацију активности:

1. Скупштина града најмање једном годишње разматра извештај о спровођењу Стратегије социјалне заштите и усваја корективне мере и акционе планове за наредну годину.
2. Савет за планирање социјалне политике прати, координира и врши мониторинг спровођења Стратегије и уз акционе планове најмање једном годишње припрема извештај за Скупштину.
3. Савет за планирање социјалне политике осигурава да се благовремено, у процесу креирања градског буџета, презентују акциони и годишњи планови проистекли из ове Стратегије и тако обезбеди адекватна финансијска подршка за њихово спровођење.
4. Савет за планирање социјалне политике у складу са својим овлашћењима сачињава годишње планове свога рада и деловања и комуникације према локалној власти, другим актерима социјалне заштите и према јавности. План рада доставља

Скупштини града, која га је именовала на усвајање. За рад и деловање Савета за планирање социјалне политике средства се обезбеђују из буџета Града Сомбора.

5. Савет за планирање социјалне политике, по потреби, прослеђује своје извештаје са оценама успешности спровођења Стратегије Министарству за рад, запошљавање борачка и социјална питања, Покрајинском секретаријату за здравство, демографију и социјалну политику, Републичком и Покрајинском заводу за социјалну заштиту, на увид.
6. Савет за планирање социјалне политике иницира регионалне, међуопштинске састанке (најмање једном годишње) свих актера социјалне заштите, или у одређеној приоритетној области заштите, са циљем размене информација и дефинисања заједничких интереса за функционално међуопштинско повезивање ради задовољења потреба свих грађана. Ови састанци су саставни део годишњих планова локалног савета за социјалну заштиту.
7. Потребно је дефинисати и усвојити споразум о сарадњи локалне власти, институција социјалне и здравствене заштите, цивилног сектора и других релевантних јавних и приватних субјеката, којим се јасно препознаје улога, обавеза и одговорност сваког од актера у односу на усвојену стратегију. Споразум дефинисати и потписати после усвајања Стратегије.

9. ПРАЋЕЊЕ И ОЦЕНА УСПЕШНОСТИ

Циљ мониторинга и евалуације спровођења Стратегије социјалне заштите у граду Сомбору је да се систематично и редовно прикупљају подаци, прати и надгледа процес имплементације стратешких циљева и задатака и процењује успех Стратегије. Сврха мониторинга и евалуације праћењем напретка, јесте побољшање ефикасности и успешности Стратегије, али и предлагање измена у активностима на основу налаза и оцена.

Временски оквир

Мониторинг (као систематски непрекидан процес прикупљања података) спроводи се континуирано током пружања услуга, које су предмет праћења за период на који се прави Стратегије (2016-2020).

Евалуација (као анализа података и доношење оцене о успешности) вршиће се повремено – периодично и пратиће одређене фазе имплементације Стратегије.

Евалуација успешности целовите Стратегије обављаће се најмање једном годишње и извештај о евалуацији је саставни део целовитог извештаја о спровођењу Стратегије који се подноси Скупштини града и јавности на увид, разматрањем и евентуалним кориговањем.

Финална евалуација Стратегије социјалне заштите обавиће се на крају 2020. године. Годишње и финалне извештаје и евалуације подноси Савет за планирање социјалне политике.

Предмет мониторинга и евалуације

Мониторинг и евалуација укључују целовито сагледавање испуњења активности, специфичних задатака и циљева, стратешких циљева и мисије и то на следећи начин:

- Праћење процеса имплементације.
- Праћење процеса и исхода активности.
- Евалуација напретка у остваривању сврхе
- Евалуација утицаја стратегије на живот корисника и грађана.
- Индикатори напретка и успешности одређује се за сваку приоритетну циљну групу и на нивоу сваког циља специфичних задатака. Ова Стратегија користиће комбиновано, квантитативне и квалитативне индикаторе како би дошло до поуздане оцене о коначном успеху. Матрица логичког оквира која је саставни део стратегије даје податке о основним индикаторима и средствима њихове верификације.
- Методе и технике мониторинга и евалуације Стратегије социјалне заштите Града, користиће се стандардима, међу којима су:
 - евидентирање корисника и услуга,
 - интервјуи са корисницима и пружаоцима (упитници, разговори, анкете, скале процене)
 - продукти рада – анализа документације.

Савет за планирање социјалне политике у својим годишњим плановима рада прецизније дефинише технике помоћу којих ће се спроводити мониторинг и евалуација Стратегије, уједначује их и чини прилагодљивима за прикупљање података о свим разнородним услугама и активностима предвиђеним Стратегијом.

Носиоци процеса мониторинга и евалуације

Координатор активности мониторинга и евалуације јесте Савет за планирање социјалне политике који, бира индикаторе и јединствене технике за њихово мерење. Сви актери социјалне заштите и носиоци програма, услуга или појединачних активности су у обавези да у складу са општим индикаторима дефинишу специфичне потребе и обезбеде њихово мерење током трајања имплементације.

Примена резултата мониторинга и евалуације

Примарна сврха прикупљања података, обраде и доношење оцена о напретку и успеху је провера заснованости и реалистичности Стратегије, па с тим у вези и кориговање циљева и задатака уколико је то потребно. Мониторинг извештаји се сачињавају сваке године и презентују Скупштини града и дају на увид.

10. РЕСУРСИ

У процесу израде Стратегије развоја социјалне заштите у граду Сомбору пошло се од постојећих расположивих локалних ресурса:

- Материјални ресурси
- Људски ресурси
- Финансијски ресурси

За увођење нових услуга социјалне заштите на локалном нивоу биће потребно обезбедити нове ресурсе:

- Финансијске
- Материјалне
- Људске

11. ПЛАН КОМУНИКАЦИЈЕ

Овај део документа, комуникацијска стратегија, усмерен је на остваривање партиципације грађана у доношењу Стратегије и видљивости рада Савета за планирања социјалне политике града Сомбора.

Циљеви предвиђених мера овог дела Стратегије су:

- Обавештавање социјалних актера и корисника
- Мобилисање људских и материјалних ресурса

Комуникацијска стратегија се односи на следеће фазе израде и имплементације Стратешког плана.

1. Укључивање Града у процес израде стратешког планирања

- Оснивање градског Савета за планирање социјалне политике
- Формирање радних група Савета представници институција, цивилног сектора и корисника
- Прикупљање података од заинтересованих страна за анализу стања и потреба корисника

2. Израда документа

Мултисекторски и мултидисциплинарни приступ у анализи стања, одређивање

приоритета и дефинисање специфичних задатака чине основ рада Савета што ће се реализовати: састанцима Савета и радних група, консултацијама са интересним групама.

3. Промоција Стратегије

- Јавна расправа
- Медијски наступи и конференције за медије
- Презентација Стратегије одборницима Скупштине града Сомбора
- Презентација стратешког документа на званичној интернет страници Града Сомбора

4. Имплементација Стратегије и праћење исхода

- Израда извештаја за Скупштину града и јавност на годишњем нивоу о реализованим активностима предвиђеним стратешким документом
- Користиће се фокус групе, као и упитници за годишње анкетање корисника нових сервиса, услуга социјалне заштите, институција и социјалних актера о исходима Стратегије
- На јавним састанцима месних заједница или у процесу јавне расправе о градском буџету грађани ће бити консултовани о стратегији, њеној имплементацији, потреби за ревидирањем праваца, циљева, задатака
- Организовање састанака са представницима циљних група дефинисаних у стратегији, и организацијама које их представљају

**СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ
ГРАДА СОМБОРА ЗА ПЕРИОД 2016.-2020. ГОДИНА**

АНЕКСИ И ПРИЛОЗИ

Анекс 1. Акциони планови
Циљна група 6.1. Старији

Специфичан циљ 6.1.1. Унапређење квалитета живота старих лица развијањем нових и организационим усавршавањем постојећих сервиса и услуга, те отворених облика заштите у граду Сомбору уз активно учешће корисника								
Специфични задатак 6.1.1.1. Преиспитати и ускладити Градску Одлуку за потребом проширења нових услуга								
Активности	Мониторинг-задужена организација/институција	Индикатори	Буџет за 2016.	Временски план/године				
				2016	2017	2018	2019	2020
6.1.1.1.1. Лобирање	Локална самоуправа Центар за социјални рад, Сомбор	Усвојен документ		x				
6.1.1.1.2. Информисање	Геронтолошки центар	Број информисаних		x				
Активности	Мониторинг-задужена организација/институција	Индикатори	Буџет за 2016.					
6.1.1.2.1. Повезивање појединачни база података установа и организација	Савет за планирање социјалне политике Геронтолошки центар	Број евидентираних Заступљеност свих служби						
Специфични задатак 6.1.1.3. Спровести одрживост и проширење Помоћи и неге у кући у граду и селима уз лично учешће и партиципацију Корисника према својим приходима								
Активности	Мониторинг-задужена организација/институција	Индикатори	Буџет за 2016.	Временски план/годин				
				2016	2017	2018	2019	2020

6.1.1.3.1.Организација службе, уз одрживост и проширење у селу и граду	Геронтолошки центар Центар за социјални рад Црвени крст	Број запослених Број корисника Број донетих решења Центра за социјални рад		х	х	х	х	х
--	---	---	--	---	---	---	---	---

Специфични задатак 6.1.1.3. Отворити дневни боравак у неком од постојећих објеката капацитета 30 корисника

Активности	Мониторинг-задужена организација/институција	Индикатори	Буџет за 2016	Временски план/године				
				2016	2017	2018	2019	2020

6.1.1.3.1. Адаптација и одржавање објекта	Геронтолошки центар	Број корисника		х	х	х	х	х
6.1.1.3.2. Израда програма рада норматива и стандарда	Геронтолошки центар	Верификован програм рада, стандарди, нормативи		х				
6.1.1.3.3.Ангажовање особља, волонтера за рад	Геронтолошки центар	Лиценцирани волонтери		х	х	х	х	х

Специфични задатак 6.1.1.4. Отворити у Сомбору прихватилиште и склониште за бескућнике

Активности	Мониторинг-задужена организација/институција	Индикатори	Буџет за 2016.	Временски план/године				
				2016	2017	2018	2019	2020

6.1.1.4.1.Адаптација и одржавање објекта	Геронтолошки центар	Број корисника		х	х	х	х	х
--	---------------------	----------------	--	---	---	---	---	---

6.1.1.4.2. Израда програма рада норматив стандарда	Геронтолошки центар	Верификован програм рада, стандарди, нормативи		x				
6.1.1.4.3.Ангажовање особља, волонтера рад	Геронтолошки центар	Лиценцирани волонтери		x	x	x	x	x

Специфични задатак 6.1.1.5. Перманентно едуковати волонтере и даваоце услуга старијима

Активности	Мониторинг-задужена организација/институција	Индикатори	Буџет за 2016.	Временски план/године				
				2016	2017	2018	2019	2020
6.1.1.5.1.Израда програма За рад са старима, уз организ овање програма суседске по моћи и грађанске солидарности	Геронтолошки центар Црвени крст	Верификовани програми		x	x	x	x	x
6.1.1.5.2.Избор и тренинг волонтера	Геронтолошки центар Црвени крст	Лиценцирани волонтери		x	x	x	x	x
УКУПНО:								

6.2. Деца и млади

Специфичан циљ 6.2.1. Смањивање броја деце корисника социјалних услуга кроз збрињавање и ојачавање деце и младих мултисекторским и мултидисциплинарним програмима и акцијама								
Специфични задатак 6.2.1.1. Обезбеђивање услова за стицање лиценце рада прихватишта								
Активности	Мониторинг-задужена организација/институција	Индикатори	Буџет за 2016.	Временски план/године				
				2016	2017	2018	2019	2020
6.2.1.1.1. Проналажење адекватног простора, израђени програм рада, нормативи стандарди рада, Ангажовање професионалаца, куповина куће/адаптација	Град Сомбор Институције – ЦСР Сомбор	Обезбеђен адекватан простор Верификован програм рада нормативи стандарди рада Број ангажованих професионалаца, попуњеност капацитета		x	x	x	x	x
6.2.1.1.2. Обезбеђивање услова за стицање лиценце рада прихватишта, проналажење адекватног простора, израда правилника о стандардима услуга прихватишту, ангажовање професионалаца	Град Сомбор Институције – ЦСР Сомбор	Обезбеђени услови за стицање лиценце- добијена лиценца, усвојени правилник, број ангажованих професионалаца, број деце корисника услуга прихватишта		x	x	x	x	x
Специфични задатак 6.2.1.2. Креирати програме за рад клуба/дневног боравка								
Активности	Мониторинг-задужена организација/институција	Индикатори	Буџет за 2016.	Временски план/године				
				2016	2017	2018	2019	2020
6.2.1.2.1. Израда превентивних програма фокусирано на младе Успостављање сарадње са цивилм сектором Израда пројекта за рад са децом и младима	Центар за социјални рад, ШОСО са домом „ Вук Караџић“ , Дом „Мика Антић“, Град Сомбор, цивилни сектор	Верификован програм превентивног рада/број обухваћене деце Потписан протокол о сарадњи Реализован пројекат		x	x	x	x	x

Специфичан задатак 6.2.1.3. Усаглашавање стандарда и критеријума за функционисање прихватишта за децу и младе								
Активности	Мониторинг-задужена организација/институција	Индикатори	Буџет за 2016.	Временски план/године				
				2016	2017	2018	2019	2020
6.2.1.3.1. Израда Предлога правилника прихватишта	Центар за социјални рад Сомбор ШОСО“Вук Караџић“ Дом „Мика Антић“ Сомбор	Израђен предлог		x				
6.2.1.3.2. Доношење правилника	Градonaчелник	Донет правилник						
6.2.1.3.3. Инплементација правилника и стандарда рада	Одељење за финансије, Савет	Периодични извештаји						

6.3. Особе са инвалидитетом

Специфичан циљ 6.3.1. Подизање нивоа свести свих грађана Сомбора кроз укључивање особа са инвалидитетом у систем локалне социјалне заштите								
Специфични задатак 6.3.1.1. Формирати Сервис за подршку радног оспособљавања и запошљавања особа са инвалидитетом								
Активности	Мониторинг-задужена организација/институција	Индикатори	Буџет за 2016.	Временски план/године				
				2016.	2017.	2018.	2019.	2020.

6.3.1.1.1. Обезбедити прилагођен по-словни простор и опрема за рад	Град Сомбор	Величина простора и врста опреме		x				
6.3.1.1.2. Израдити план програм рада	Удружења ОСИ	План и програм рада		x				
Специфичан задатак 6.3.1.2. Тематским емисијама, трибинама, округлим столовима, чланцима и медијским кампањама обезбедити информисање и едуковање грађана о потребама особа са инвалидитетом у систему социјалне заштите								
Активности	Мониторинг-задужена организација/институција	Индикатори	Буџет за 2016.	Временски план/године				
				2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
6.3.1.2.1. Спровођење медијске кампање	Центар за самостални живот особа са инвалидитетом, Град Сомбор	Садржај и квалитет кампање, број корисника		x	x	x	x	x
6.3.1.2.2. Реализација едукативно – информативних активности	Центар за самостални живот ОСИ Сомбор, ШОСО са домом „Вук Караџић“, Центар за соц. рад Сомбор	Број и квалитет реализованих активности, број корисника		x	x	x	x	x
Специфичан циљ 6.3.2. Унапређење квалитета живота свих особа са инвалидитетом града Сомбора успостављањем свих, овом Стратегијом дефинисани потребних сервиса и услуга у социјалној заштити								

Специфични задатак 6.3.2.1. од 2016. до 2018. године успоставити сервис Становање уз подршку за особе са инвалидитетом у прилагођеном простору								
Активности	Мониторинг-задужена организација/институција	Индикатори	Буџет за 2016.	Временски план/године				
				2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
6.3.2.1.1. Обезбедити простор –	Град Сомбор, Центар за самостални живот ОСИ Сомбор, институције	Величина простора, локаци		x	x	x		

стамбену јединицу								
Специфични задатак 6.3.2.2. Од 2016. године проширити рад Дневног боравка за омладину и одрасле са сметњама у развоју и инвалидитетом у погледу времена, на целодневни и викенд боравак								
Активности	Мониторинг-задужена организација/институција	Индикатори	Буџет за 2016.	Временски план/године				
				2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
6.3.2.2.1. Опремити простор, обезбедити стручни кадар информисати кориснике	ШОСО са домом „Вук Караџић“ Сомбор	Врста средстава и опрема, број и стручност кадра, информисаност корисника		x				
6.3.2.2.2. Израдити план програм рада	ШОСО са домом „Вук Караџић“ Сомбор	Квалитет плана, верификација плана и програма рада		x				
6.3.2.2.3. Успоставити и проширеног боравак	ШОСО са домом „Вук Караџић“ Сомбор	Ефикасност рада сервиса, Број корисника, квалитет Успостављене услуге		x	x			
Специфични задатак 6.3.2.3. Обезбедити спровођење континуираних третмана дефектолога различитих усмерења у образовним установама (ПУ, ОШ, СШ) на територији града								
6.3.2.3.1.	Спровођење континуираних третмана дефектолога различити усмерења	ШОСО са домом „Вук Караџић“ ИРК, СТИО (Стручни тимови за инклузивно образовање ПУ и школа са територије града и Градска управа	Устројеност система додатне подршке Континуитет у раду Континуирана евалуација на нивоу ШУ са потитивним исходима Број обухваћене деце Број захтева за додатну подршку школа и ПУ на основу Решења ИРК Квалитет и					

			разноврсност услуга Људски ресурси, материјални: Монтесори кабинет, сензорне собе, специја лизони кабинети, Асистивне технологија(опрема и софтвери) Специјализована наставна средства					
--	--	--	--	--	--	--	--	--

Специфични циљ 6.3.2.4. Повећати број педагошких асистената на територији града

6.3.2.4.1.	Повећати број педагошких асистената у образовно васпитном раду(ПУ и школама у складу са Законом и другим прописима)	ШУ, ШОСО са домом „Вук Караџић“ ИРК, Градска управа	Број решења ИРК о потреби ангажовања педагошких асистената Број ангажованих асистената (ПУ и школе) Извештај о раду педагошких асистената Примери добре практике					
-------------------	---	---	--	--	--	--	--	--

Специфични задатак 6.3.3.1. Покретање поступака за добијање лиценце за пружање услуге персоналне асистенције, њене акредитације и сертификације

Активности	Мониторинг-задужена организација/институција	Индикатори	Буџет за 2016.	Временски план/године				
				2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
6.3.3.1.1. Обезбеђивање услова за стицање лица	Центар за соц. рад Сомбор, Центар за самостални живот ОСИ Сомбор	Обезбеђени услови- добијена лиценца, одобрена акредитација/сертификат	Кроз пројекат	х				

сертификације								
Активности	Мониторинг-задужена организација/институција	Индикатори	Буџет за 2016.	Временски план/године				
				2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
6.3.3.1.1. Обезбеђивање услова за стицање лиценце за рад	Надлежна служба Градске управе	Обезбеђени услови- добијена лиценца, одобрена акредитација/сертификат	Кроз пројекат	x				

6.3.3.1.2. Израда норматива и стандарда за рад персоналних асистената	Центар за соц. рад Сомбор, Центар за самостални живот ОСИ Сомбор	Израђени нормативи и стандарди за рад персоналних асистената	Кроз пројекат	x				
6.3.3.1.3. Оранизовање обуке за персоналне асистенте, по акредитованом програму	Центар за самостални живот ОСИ Сомбор	Број реализованих обука, број полазника	Кроз пројекат	x				

Специфични задатак 6.3.3.2. Од 2016. до 2020. године успоставити услове и формирати привредно друштво и економско газдинство за особе са инвалидитетом

Активности	Мониторинг-задужена организација/институција	Индикатори	Буџет за 2016.	Временски план/године				
				2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
6.3.3.2.1. Обезбетити простор/јединицу за газдинство	Град Сомбор, Центар за самостални живот ОСИ Сомбор	Величина простора локација						*

6.3.3.1.2. Израда норматива и стандарда за рад персоналних асистената	Центар за соц. рад Сомбор, Центар за самостални живот ОСИ Сомбор	Израђени нормативи и стандарди за рад персоналних асистената	Кроз пројекат	х				
6.3.3.1.3. Оранизовање обуке за персоналне асистенте, по акредитованом програму	Центар за соц. рад Сомбор, Центар за самостални живот ОСИ Сомбор	Број реализованих обука, број полазника	Кроз пројекат	х				
Специфични задатак 6.3.3.2. Од 2016. до 2020. године успоставити услове и формирати привредно друштво и економско газдинство за особе са инвалидитетом								
Активности	Мониторинг-задужена организација/институција	Индикатори	Буџет за 2016.	Временски план/године				
				2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
6.3.3.2.1. Обезбетити простор/јединицу за газдинство	Град Сомбор, Центар за самостални живот ОСИ Сомбор	Величина простора локација						*

Специфични задатак 6.3.3.3. Од 2016. до 2020. године формирати обједињену евиденцију свих особа са инвалидитетом корисника сервиса и услуга социјалне заштите								
Активности	Мониторинг-задужена организација/институција	Индикатори	Буџет за 2016.	Временски план/године				
				2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
6.3.3.3.1. Прикупљање података од свих кључних актера	Центар за соц. рад Сомбор, Центар за самостални живот ОСИ Сомбор	Количина прикупљених података – обједињена евиденција		х	х	х	х	х

Специфични задатак 6.3.3.4. Услуга личне подршке: Услуга персоналне асистенције / лични пратиоца деце и ученика
--

Активности	Мониторинг-задужена организација/институција	Индикатори	Буџет за 2016.	Временски план/године				
				2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
6.3.3.4.1. Успостављање критеријума за избор корисника	Центар за самостални живот ОСИ Сом	Квалитет пружених услуга,			x			
6.3.3.4.2. Избор корисника	Центар за социјални рад Сомбор	Број корисника		x	x	x	x	x
6.3.3.4.3. Ангажовање лич пратилаца деце и ученика	ИРК, ШОСО са домом „Вук Караџић“ Градска управа	Број захтева личне пратиоце по процени ИРК Број ангажованих личних пратилаца						

6.4. ЖЕНЕ

Специфични задатак 6.4.1.1. Увођење нових активности и програма економског оснаживања								
Активности	Мониторинг-задужена организација/институција	Индикатори	Буџет за 2016	Временски план/године				
				2016	2017	2018	2019	2020
6.4.1.1.1. Организовање едукација	Савет	Број едукација Број учесника						
6.4.1.1.2. Аплицирање за грантове	Савет	Број порнетих пројеката Број реализованих пројеката Број корисница						
6.4.1.1.3. Саветодавни рад	Савет	Број саветованих лица Број ангажованих стручњака						
6.4.2.1. Потписивање споразума о сарадњи социјалних актера у Сомбору								
Активности	Мониторинг-задужена организација/институција	Индикатори	Буџет за 2016.	Временски план/године				
				2016	2017	2018	2019	2020
6.4.2.2.1. Договор о активностима	Савет	Број састанака Број и врста активности Број социјалних партнера Број корисника						
6.4.2.2.2. Потписивање споразума	Савет	Број и врста потписаних споразума						

6.4.3.1. Развој нових услуга и пружалаца услуга социјалне заштите жена у граду Сомбору, оснивање, нових сервиса и служби и већом подршком и унапређењем постојећих у владином, невладином и приватном сектору

Активности	Мониторинг-задужена организација/институција	Индикатори	Буџет за 2016.	Временски план/године				
				2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
6.4.2.1.1. Договор о сарадњи	Савет за планирање социјалне поли	Верификован споразум						
6.4.2.1.2. Реализација заједничког програма	Савет за планирање социјалне поли	Број и врста изведених активности						
6.4.2.2.1.Формирање јединствене базе података	Савет за планирање социјалне поли	Успостављена јединствена база података						
6.4.2.3.1. Интегрисани приступ и заједничке акције	Савет за планирање социјалне поли	Реализоване заједничке акције						
6.4.2.4.1. Подршка оснивању група	Савет за планирање социјалне поли	Број жена обухваћен активностима						
6.4.2.4.2. Саветодавна подршка	Савет за планирање социјалне поли	Број жена којима је пружена подршка						

6.4.Роми

Специфични циљ 6.5.1. Обезбеђивање континуитета и квалитета образовања Рома								
Активности	Мониторинг-задужена организација/институција	Индикатори	Буџет за 2016.	Временски план/године				
				2016	2017	2018	2019	2020
6.5.1.1. Успостављање сарадње локалних партнера	Савет за планирање социјалне политике	Број и врста активности Број укључених социјалних партнера Број корисница						
6.5.1.2. Израда базе података о образовању, завршеној школи и стручној спреми ромске популације	Савет за планирање социјалне политике	База података Број и врста података						

Специфично циљ 6.5.2. Унапређивање могућности за запошљавање Рома								
6.5.2.1. Организовање посебних програма за помоћ при учењу	Савет за планирање социјалне политике	Реализоване заједничке акције						
6.5.2.2. Организовање трибина и округлих столова, израда едукативних програма и план активације за радно способне Роме и Ромкиње, кориснике/це НСП	Савет за планирање социјалне политике	Број Рома обухваћен активностима						
Специфични циљ 6.5.3. Повећање доступности информација о могућностима остваривања права из области социјалне заштите								
6.5.3.1. Припрема, штампање и дистрибуција информативног материјала на ромском језику	Савет за социјалну политику, ЦСР,							
6.5.3.2. Конституисање радне групе за информисање	Савет за социјалну политику, Мобил тим, ЦСР, Градска управа							
Специфични циљ 6.5.4. Подршка развоју хранитељства								
6.5.4.1. Информисање и евидентирање потенцијалних хранитеља	Савет за социјалну политику, мобил тим, ЦСР							
6.5.4.2. Реализација обуке за хранитеље	ЦСР							
Специфичан циљ 6.5.5. Оснаживање ромских удружења за рад на унапређењу квалитета и естетике становања								
6.5.5.1. Оснивање Фонда за унапређење квалитета и естетике становања у ромским кућама	Град Сомбор							

6.5.5.2. Израда критеријума, стандарда и процедура за спровођење активности на унапређењу квалитета становања и избор корисника	Савет за социјалну политику, Мобилни тим ЦСР							

Анекс 3. Матрице логичког оквира

6.1. Старији

Елементи стратешког плана града Сомбора	Индикатори	Средства верификације	Предуслови, претпоставке, ризици
Унапређење система социјалне заштите усмереног ка корисницима сервиса и услуга развијањем и умрежавањем јавног, цивилног и приватног сектора.	-Врста и бројност услуга -Степен задовољства корисника -Умреженост установа и организација	Анкете -Упитници -Протокол о сарадњи	Подршка локалне самоуправе,Развоју развоју социјалне заштите -Већа буџетска издвајања -Стабилност финансирања установа и организација
Стратешки циљеви 6.1.1. Унапређење квалитета живота старих лица развијањем нових и организационим усавршавањем постојећих сервиса и служби, те отворених облика заштите у граду Сомбору уз активно учешће корисника.	Врста и број нових услуга -Степен задовољства корисника новим услугама -Број грађана који су обухваћени -Број медијских саопштења	Документација о раду -Документација о корисницима -Упитници -Евалуативни листови корисника	-Већа подршка локалне самоуправе,спремност да се подржи увођење нових услуга -Већа буџетска издвајања -Политичка стабилност -Стабилност финансирања -Заинтересованост свих сектора за унапређење појединих услуга Социјалне заштите у складу са потребама корисника

6.2. Деца и млади

Елементи стратешког плана града Сомбора	Индикатори	Средства верификације	Предуслови, претпоставке, ризици
Мисија Унапређење система социјалне заштите усмереног ка корисницима услуга развијањем и умрежавањем јавног, цивилног и приватног сектора.	- Ниво задовољства грађана достигнутом социјалном сигурношћу - Број корисника и ниво задовољства постојећим услугама - Укљученост социјалних актера у реализацију Стратешких задатака и активности	-Извештаји - Анкете - Протоколи о сарадњи социјалних актера	-Политичка подршка наставку социјалних реформи - Домаћи и страни донатори - Подршка локалне самоуправе -Програмско буџетирање активности социјалних актера
Стратешки циљеви 6.2.1. Одржавање постојећих и развијање нових сервиса и услуга путем рационалније расподеле и изналагање нових извора финансирања	- Број унапређених и нових сервиса и услуга - Број нових извора финансирања сервиса и услуга - Ниво задовољства корисника нових услуга	-Извештаји о новим сервисима и услугама -Евалуацијски извештаји -Анкете корисника - Анкете прижалаца услуга	-Заинтересованост локалних актера за развој нових услуга локалног значаја -Спремност локалне самоуправе за развој сервиса
Стратешки циљеви 6.2.2. Сензибилизација локалне заједнице и потенцијалних донатора за потребе у области социјалне заштите – потицање локалног донаторства и филантропије	-Број нових донатора	-Број трибина, округлих столова -Број донаторских уговора	-Економска и монетарна стабилност -Заинтересованост локалних привредника за финансирање социјалних активности у заједници
Стратешки циљеви 6.2.3. Увођење транспарентних механизма контроле ресурса, процене резултата и професионалног понашања пружалаца услуга у области социјалне заштите на локалном нивоу	-Усвојени стандарди, нормативи и критеријуми за остваривање права на услуге -Стандарди и нормативи за пружаоце услуга -Акредитовани програми обуке -Лиценце и акредитације -Транспарентност конкурса намењених социјалној заштити и ојачавању маргинализованих група и појединаца	-Број примењивих норматива и стандарда -Број акредитованих програма -Број лиценцираних пружалаца услуга -Број акредитованих организација и НВО пружалаца услуга -Број приватних правних лица акредитованих за пружање услуга	-Заинтересованост локалне управе за стандардизацију пружалаца услуга -Заинтересованост приватног сектора за пружање услуга социјалне заштите. -Укљученост акредитованих актера у имплементацију стратегије

6.3. Особе са инвалидитетом

Елементи стратешког плана града Сомбора	Индикатори	Средства верификације	Предуслови, претпоставке, ризици
Мисија Унапређење система социјалне заштите усмереног ка корисницима сервиса и услуга развијањем и умрежавањем јавног, цивилног и приватног сектора.	- Развијеност и умреженост локалног система социјалне заштите	- Увид у извештај о мониторингу и евалуацији имплементације Стратегије - Искизи корисника услуга	Локална политичка стабилност и подршка стратегији развоја социјалне заштите Присуство донатора Стабилност финансирања
Стратешки циљ 6.3.1. Подизање нивоа свести свих грађана града Сомбора кроз укључивање особа са инвалидитетом у систем локалне социјалне заштите	- Ниво свести грађана о потребама особа са инвалидитетом у систему социјалне заштите - Број предузетих акција	- Резултати анкетирање грађана, искази корисника - Извештаји о реализованим активностима, увид у материјал	- Верификован мандат Савета за социјалну политику за имплементацију Стратегије и њен мониторинг и евалуацију - Опређелена средства у локалном буџету за имплементацију Стратегије
Стратешки циљ 6.3.2. Унапређење квалитета живота свих особа са инвалидитетом града Сомбора успостављањем свих, овом Стратегијом дефинисаних, потребних сервиса и услуга у социјалној заштити	- Број и успостављених иновативних услуга социјалне заштите - Врста успостављених услуга и сервиса социјалне заштите	- Увид у Одлуке, уверења, решења органа и тела надлежних за верификацију - Поређење са планираним активностима Стратегије увидом у Стратегију, искази корисника	- Верификован мандат Савета за социјалну политику за имплементацију Стратегије и њен мониторинг и евалуацију - Опређелена средства у локалном буџету за имплементацију Стратегије
Стратешки циљ 6.3.3. Повећање броја корисника сервиса и услуга социјалне заштите из реда особа са инвалидитетом у граду Сомбору умрежавањем свих актера социјалне заштите	- Сви кључни актери социјалне заштите умрежени - Број корисника услуга социјалне заштите	- Споразум о сарадњи свих кључних актера - Евиденције свих кључних актера	- Верификован мандат Савета за социјалну политику за имплементацију Стратегије и њен мониторинг и евалуацију - Опређелена средства у локалном буџету за имплементацију Стратегије

6.4. ЖЕНЕ

Елементи стратешког плана Општине Сомбор	Индикатори	Средства верификације	Предуслови, претпоставке, ризици
Мисија Унапређење система социјалне заштите усмереног ка корисницима сервиса и услуга развијањем и умрежавањем јавног, цивилног и приватног сектора.	Број корисница процене корисника Врста и број услуга Врсте и број заједничких активности социјалних партнера у мрежи	Евалуација корисница Документација о раду ангажованих локалних актера	Локална политичка стабилност и подршка стратегији развоја социјалне заштите Присуство донатора Стабилност финансирања
Стратешки циљ 6.4.1. 6.4.1. Разрадити циљеве из пројекта УН Социјално оснаживање жена и девојака у граду Сомбору путем едукације.	Број корисница Процена корисника Број и врста активности	Анкете Упитници Евалуативни листови Извештаји едукатора	Материјално-технички услови рада Развијени програми рада Мотивисане жене и девојке за учешће у едукацијама
Стратешки циљ 6.4.2. Умрежавање свих социјалних партнера у граду Сомбору који се баве проблематиком жена ради формирања јединствене базе података, интегрисаног приступа у раду и заједничких акција.	Број и врста заједничких активности Број партнерских организација и установа Обухват корисница	Извештаји Упитници Документација о раду	Подршка локалне самоуправе Ангажованост актера у мрежи социјалне заштите града Сомбора
Стратешки циљ 6.4.3. Развој нових модела социјалне заштите жена у општини Сомбор путем оснивања нових сервиса и служби и већом подршком и унапређењем постојећих у владином, невладином и приватном сектору	Број и врста сервиса и служби социјалне заштите у граду Сомбору Обухват корисница Задовољство корисница	Документација о раду Евалуацијски извештаји	Подршка локалне самоуправе Стабилност финансирања Реформе установа социјалне заштите Присуство донатора

4.5.РОМИ

Елементи стратешког плана Општине Сомбор	Индикатори	Средства верификације	Предуслови, претпоставке, ризичи
Мисија Унапређење система социјалне заштите усмереног ка корисницима сервиса и услуга развијањем и умрежавањем јавног, цивилног и приватног сектора.	Број корисника и корисница социјаних услуга Врста и број услуга Број и врста остварених права из области социјален зештите и територијална распоређеност Врсте и број заједничких активности локаних социјалних актера	Евалуација корисника и корисница Интервјуи и спроведене анкете Документација о броју и врсти остварених права и коришћених услуга Документација о раду ангажованих локалних актера	Локална политичка стабилност и подршка стратегији развоја социјалне заштите Присуство донатора Стабилност финансирања
6.5.1. Обезбеђивање континуитета и квалитета образовања Рома	Број корисника и корисница Процена корисника и корисника Број и врста активности	Документација о обрзаовању Рома Број и евиденција о похађању наставе и резултатима које постижу	Подршка града Сомбора Материјално-технички преуслови Развијени програми рада Мотивисаност за завршетак обавезног пколовања и наставак образовања
6.5.2. Унапређивање могућности за запошљавање Рома	Укљученост Рома у реализацију Стратешких задатака и активности	Број укључених Рома и удружења Рома у реализацију Стратешких задатака и активности	Подршка града Сомбора Укљученост локалних актера Недостатак мотивације код ЦГ
1.5.3. 6.5.3. Повећање доступности информација о могућностима остваривања права у области социјалне заштите	Број одржаних трибина, окриглих столова Број израђених и дистрибуираних информативних материјала	Број Рома који су преузели информативни материјал Број присутних Рома трибинама, округлим столовима	Подршка града Сомбора Укључен ЦСР Укључена удружења Рома
6.5.4. Подршка развоју хранитељства	Одржани информативни разговори у ромским насељима Одржани информативни разговори са представницима удружења Рома Укљученост у обуку за хранитеље	Број одржаних разговора Број учника разговора Број полазника обуке за хранитеље	Подршка ЦСР, Удружења грађана која окупљају Роме Подршка локалних актера
6.5.5. Оснаживање ромских удружења за рад на унапређењу квалитета становања	Основан Фонд Израђени критеријуми, стандарди и процедуре	Износ одобреног новца Потенцијални корисници информисани о критеријумима, стандардима и процедурама	Подршка града Сомбора Подршка и укљученост у реализацију активности локалних актера

Прилог 1. Матрице заинтересованих страна

1.1. Локална самоуправа

ЗС и њене основне карактеристике	Потребе ЗС	Капацитети ЗС (знања, вештине, друштвена моћ...)	Шта мотивише ЗС на промене?	Активности које је могуће спровести да би се одговорило на потребе ЗС
- Носилац процеса реформи система социјалне заштите - Финансијер права и услуга социјалног рада у законом одређеном и проширеном обиму - Оснивач локалних институција социјалне заштите	- Континуирано усавршавање и образовање кадрова - Стицање нових знања и вештина - Рачунарско опремање - Додатни извори финансирања услуга - Информисаност - Транспарентност - Стратегија развоја услуга социјалне заштите - Умрежавање и повезано деловање са свим актерима социјалне заштите - Формирање базе података о актуелним потребама корисника	- Висока стручна спрема запослених - Основна информатичка знања - Висока друштвена моћ ЗС - Доказана спремност на учешће у социјалним иновацијама (финансирање)	- Сензибилисаност на потребе корисника/ца - Потреба уједињеног и континуираног деловања свих актера социјалне заштите - Опредељеност реформским циљевима	- Организовање семинара и едукација - Набавка рачунарске опреме - Привлачење донатора - Сензибилизација јавности - Информисање - Транспарентност - Израда, усвајање и имплементација Стратегије развоја социјалне заштите - Умрежавање социјалних партнера - Формирање базе података о актуелним потребама корисника

1. 2. Центар за социјални рад Сомбор

ЗС и њене основне карактеристике	Потребе ЗС	Капацитети ЗС	Шта мотивише ЗС на промене?	Активности које је могуће спровести да би се одговорило на потребе ЗС
- Носилац послова социјалне социјалне заштите на основу јавних овлашћења - Иновативан приступ услугама - Креирање и реализација нових услуга усмерених ка корисницима - Сензибилисаност за потребе корисника/ца - Правовремено реаговање у кризним ситуацијама за кориснике/це услуга - Саветодавно-консултантски рад	- Континуирано усавршавање и образовање кадрова - Стицање нових знања и вештина - Развијање брзе волонтера - Рачунарско опремање и мрежно повезивање(интранет) - On line комуникација са актерима социјалне заштите - Развијање социјалног рада у заједници - Стратегија развоја услуга социјалне заштите (усвајање, имплементација)	- Висока/виша стручна спрема професионалаца - Основна информатичка знања већине запослених - Висока позиционираност у институционалној социјалној заштити - Сомборски модел – нулта толеранција на насиље у породици - Лидерска позиција у систему соц заштите на републичком и у покрајинском нивоу - Учешће у експертским тимовима Министарства на изради кључних реформских докумената(правилника, стратегија) - Континуитет у развоју институције као организације која учи - Висок утицај на креирање јавном мњења и осетљивог на потребе других - Богато искуство у изради, имплементацији и одрживости реформских пројеката - Локална партнерства вертикалне повезаности независне од појединаца	- Опредељност реформским циљевима - Спремност запослених на промене на личном и професионалном плану - Потреба за променама - Остварљивост циљева организације - Резултати рада и као ефекат промена - Континуирано увођење новина - Стимулативно радно окружење - Прихватање криза као шанси за промену - Могућност креирања радног времена - Солидарност и међусобна подршка - Подршка у личним и професионалним кризама - Углед институције - Различитост запослених у личним карактеристикама и вештинама - Интерна размена знања и искустава - Лидерско вођење установе - Подстицање лидерства - Похвале и признања	- Организовање семинара и едукација - Набавка рачунарске и мрежне опреме - Успостављање On line комуникације са актерима социјалне заштите - Имплементација социјалног рада у заједници као дела интегралне социјалне заштите - Припрема и рад на изради стратегије

1.3. Геронтолошки центар Сомбор

ЗС и њене основне карактеристике	Потребе ЗС	Капацитети ЗС (знања, вештине, друштвена моћ...)ЗС:	Шта мотивише ЗС на промене ?	Активности које је потребно извести да би се одговорило на потребе ЗС
- три засебна објекта - планови - постојање ванинституционалних услуга - кадар са лиценцом - искуство - традиција	- развијање постојећих услуга - развијање нових услуга - информисање грађана - рачунарско опремање и мрежно - коришћење ресурса - Повезивање са институцијама - укључивање корисника	- лиценциран стручни кадар - сарадња са удружењима - “Сунчана јесен живота” - ликовна колонија - секције - отвореност установе за пружање потребних услуга	- развијање ванинституционалне заштите - доступност услуга - Нормативни акти	- Запошљавање кадра - доношење одлука, правилника - Транспарентност рада - Прикупљање потреба корисника - Увођење пореских олакшица

1.4. Дом за децу и младе „Мирослав Антић-Мика“Сомбор

ЗС и њене карактеристике	Потребе ЗС	Капацитети ЗС (знања, вештине, друштвена моћ...)	Шта мотивише ЗС на промене?	Активности које је могуће спровести како би се могло одговорити на потребе ЗС
- три засебна објекта - поседовање централне кухиње и вешераја - домски смештај, капацитета 36 места	- Боља сарадња са службама из сектора социјалне заштите на локалном нивоу - достављање валидних извештаја, везаних за установу и њен рад који су у већини случајева субјективног карактера - информација о стварним потребама деце и младих на локалном нивоу - одредити норме и стандарде за рад у Прихваталишту - Прихваталиште и прихватна станица	- отвореност установе за пружање потребних услуга деци и младима у локалној заједници и региону - опремљеност установе: рачунарима, ДВД уређајима, мини линијама, ТВ-има, спортским теренима за фудбал, кошарку, стони тенис - добра сарадња са институцијама на локалном и регионалном нивоу: школама, здравственим установама, Спортским центром “Соко”, МУП-ом, НСЗ, цивилним сектором - обученост кадра за рад са децом и младима на њиховом осамостаљивању, усвајању знања и вештина за несметано функционисање у друштвеном окружењу - организована зимовања-летовања деце и младих - 26 запослених, - доступност услуга 24 часа	- недовољна искориштеност расположивих капацитета - доступност услуга које се могу пружити у локалној заједници и региону социјално угроженој категорији становништва првенствено деци и младима - близина граничних прелаза	- анализирати потребе деце и младих из социјално угрожених слојева, за услугама и новим сервисима - Иницирати оснивање прихваталишта или прихватне станице

1.5. Национална служба за запошњавање

ЗС и њене основне карактеристике	Потребе ЗС	Капацитети ЗС (знања, вештине, друштвена моћ...)	Шта мотивише ЗС на промене?	Активности које је могуће спровести да би се одговорило на потребе ЗС
Незапослена лица	Оглашена радна места Конкурентност	Слаби капацитети, Ниска образ. Структура	Неуспешност у адаптацији на нове услове тржишта	Едуковање Информисање

	Адаптибилност Информисаност Поседовање социјалних вештина тражења посла Одсуство дискриминације И кршења људских права	Материјална угроженост И недоступност ресурса у окружењу који од тога зависе На пр. Преквалификације, додатно образ.	Повећање свести и промена ставова о начинама тражења посла Претерана флукутација радне снаге, Несигурност статуса И неповољан статус Некоректност послодаваца	Заштита права Транспарентност рада Повећање броја програма Повећање професионализма услуга према циљној групи
Запослена лица				
Послодавци	Информисаност, Соц, вештине комуникације И менаџерске способности Стручна знања Повољне кредитне линије	Слаби ресурси фирми, премали број извршилаца, неадекватна квалификациона структура, Слаби капацитети за планирање и развој, слаба наплата услуга	Неуспешност у пословању Промена ставова	
Образовне институције	Информисаност о трендовима на тржишту рада Брже прилагођавање образовних профила Професионално информисање ученика	Неуједначена квалификациона структура, недовољан број струч. Радника, дисконтинуитет у раду услед штрајкова, честе промене програма рада	Застарелост и неефикасност и неупотребљивост знања, претерано умножавање одређених профила на тржишу рада	
Медији	Актуелност информација Заинтересованост корисника	Мали број извршилаца, неповољна кадровска структура И материјални ресурси, зависност од политике		
Јавност	Информисаност	Слаб утицај због претераног уплива политике у креирање тржишта	Незадовољене потребе, конкурентност	
Сарадничке институције система	Информисаност Стандардизација услуга И процедура Специфична стручна знања Реформе	Нису спроведене реформе, односно само започети процеси	Притисак корисника Преузете обавезе реформи	
Цивилни сектор	Јачање ресурса Информисаност Едукованост Недостатак спец. Социјалних вештина и знања	Недовољна знања за управљање цивилним сектором и искоришћавање могућности у окружењу Неутицајни у јавном животу	Већа едукованост Промена ставова Притисак циљне групе	

	Конкурентност			
--	---------------	--	--	--

1.6. Особе са инвалидитетом

ЗС и њене основне карактеристике	Потребе ЗС	Капацитети ЗС (знања, вештине, друштвена моћ...)	Шта мотивише ЗС на промене?	Активности које је могуће спровести да би се одговорило на потребе ЗС
Укупан број особа са инвалидитетом (ОСИ) у оквиру опште популације није могуће тачно утврдити. Овај проблем је присутан глобално и стога се за потребе планирања и деловања	Окружење треба да се мења и прилагођава тако да постане доступно и конзументно за све своје грађане. Специфично, за особе са инвалидитетом, од највећег су значаја промене и прилагођавања у домену	- <i>Изразито</i> ниска друштвена моћ ЗС! - Низак образовни ниво - Недостатак специфичних знања која би могла допринети побољшању положаја ОСИ, нарочито код групе представника малобројних организованих подгрупа из реда ЗС	Укупно, ЗС нема висок ниво мотивације на промене. Основни препознати	Општи оквири за активности, усклађани са Миленијумским циљевима развоја, Националном стратегијом за унапређење положаја ОСИ и Стратегијом за смањење

користе приближне вредности и процене шире признатих извора (нпр. Светске здравствене организације - WHO). Тако се у нашој земљи прихвата процена управо Светске здравствене организације о учешћу особа са инвалидитетом од 7-10% у укупном броју становника. У овим оквирима можемо сматрати да у нашем Граду живи 7.852 особа са (посматрано према званичним подацима о броју становника града Сомбора из 2011. године). Овај податак треба прихватити као најприкладнији јер не постоје евиденције које обухватају све ОСИ и воде се на локалном нивоу. Карактеристике ЗС: - низак ниво могућности дефинисања сопствених потреба (деца и омладина) - изразита хетерогеност групе у односу на узраст, потребе, статус и друге одлике - низак ниво могућности партиципирања у планирању развојних процеса, - маргинализованост - изложеност дискриминацији - вулнерабилност - вишеструка маргинализованост подгрупа (нпр. деца и жене ОСИ) - неорганизованост - незаступљеност у центрима доношења одлука - низак ниво учешћа у друштвеном животу	образовања, социјалне и здравствене заштите и запошљавања па је и решавање проблема пуне укључености мултисекторско и комплексно. Усвајањем Стратегије за унапређење положаја ОСИ у Републици Србији (децембар, 2006.) пружена је могућност да се положај ОСИ у нашој средини системски унапреди уграђивањем одговарајућих мера из ове стратегије (у складу са идентификованим потребама ЗС у локалној средини) у Стратегију развоја система социјалне заштите наше општине и да се оне, сходно акционим плановима, реализују до 2020. године. Први „циљ будућности“ на даљем унапређењу положаја особа са инвалидитетом у нашој средини – „Укључивање питања инвалидности у израду локалне стратегије одрживог развоја“ – ће бити већ делом достигнут довршетком и усвајањем овог документа. Нажалост, предлог уграђивања истих питања у Стратегију одрживог развоја града није наишао на разумевање водитеља процеса њене израде.	- На територији Града Сомбор је активно неколико удружења и организација особа са инвалидитетом или са њима сарађују; то су: Центар за самостални живот особа са инвалидитетом, удружења параплегичара, дистрофичара, инвалида церебралне и дечје парализе, слепих и слабовидних, глувих и наглувих, ментално недовољно развијених, оболелих од мултипле склерозе, инвалида рада, ратних војних инвалида, и друга. Слабост у раду организација и удружења особа са инвалидитетом је у томе што њихово чланство чине искључиво оне особе са инвалидитетом које су медицинским дијагнозама за то квалификоване; удружења су већином чланови истоимених регионалних и државних савеза или удружења и, укупно гледајући, својим активностима обухватају мали део од укупног броја особа са инвалидитетом нашег града. Организације и удружења особа са инвалидитетом су корисници буџета града али критеријуми њиховог финансирања нису уједначени и захтевају ревизију како би се подржали квалитетнији садржаји и програмске активности намењене унапређењу положаја већег броја особа са инвалидитетом. Руководства организација и удружења имају готово „орочене“ мандате и ретко се мењају – чине их углавном дугогодишњи секретари и председници.	мотиви су: - унапређење укупног положаја ЗС - економско јачање - повећање социјалне сигурности - остваривање права - обезбеђивање приступачности постојећим сервисима и услугама за све	сиромаштва, су: 1. Питање положаја особа са инвалидитетом уградити у опште развојне планове уз мултисекторску и мултиресорну сарадњу на активностима планирања и праћења 2. Ефикасна правна заштита, планови превенције и спречавања дискриминације особа са инвалидитетом, као и планови сензибилизације друштва за питања инвалидности 3. Социјалне, здравствене и друге услуге базиране на правима и потребама корисника начинити доступним за ОСИ 4. Применити програме, нарочито у областима образовања, запошљавања, рада и становања, који особама са инвалидитетом пружају једнаке могућности и подстичу самосталност, лични развој и активан живот у свим областима 5. Особама са инвалидитетом осигурати
--	---	--	--	---

- низак образовни ниво - сиромаштво - немотивисаност за промене - недовољна информисаност - висок % незапослености - висок ниво зависности од социјалних давања - непознавање својих права (основних и из циљаних области) - неинформисаност о расположивим сервисима и услугама СЗ у локалној заједници - недостатак идеја - недостатак искустава и знања потребних за реформске кораке -		- Једина установа која директно и искључиво пружа помоћ и подршку особама са инвалидитетом на организован и институционализован начин у нашем граду је Школа за основно и средње образовање са домом «Вук Караџић». Установа је комплексан центар који повезује рану детекцију и третман, предшколско, школско васпитање и образовање деце и омладине са сметњама и тешкоћама у развоју, специјалну едукацију, рехабилитацију и радно ангажовање омладине и одраслих особа са тешкоћама у развоју и инвалидитетом, сервисне услуге установе у виду пружања свих врста подршке и помоћи из области специјалне едукације и рехабилитације ученицима, наставницима, родитељима и особама са инвалидитетом из шире средине. Своју делатност спроводе кроз следеће сегменте рада: • предшколско васпитање и образовање, • основна школа, • средња школа, • продужени боравак за ученике основне школе, • дом ученика школе, • обавезне ваннаставне индивидуалне активности, • дневни боравак за лица са сметњама у развоју, • саветовалиште за рани развој	приступ изграђеном окружењу, приступачном превозу, информацијама, комуникацијама и услугама намењених јавности.
--	--	---	--

		детета, • пружање додатне подршке у образовању. Објекат у предграђу је 3,5 км удаљен од центра града, без линије градског превоза, преко два пружна прелаза, у потпуно нестимулативном окружењу. Савремени концепт интегралне рехабилитације деце са сметњама у развоју и тежње ка инклузивном образовању и свеукупној друштвеној интеграцији захтевају да ова деца и омладина буду у жижи друштвеног и јавног живота и надамак свих виталних сервиса заједнице како би равноправно могла у њих да се укључе, да их користе и стичу правовремена и реална искуства.		
--	--	---	--	--

1.7. ДЕЦА БЕЗ РОДИТЕЉСКОГ СТАРАЊА И ДЕЦА ЧИЈЕ СУ ПОТРЕБЕ И ПРАВА УГРОЖЕНЕ НЕФУНКЦИОНАЛНОШЋУ ПОРОДИЦЕ

Циљна група и њене основне карактеристике	Потребе ц. групе	Капацитети ЦГ (знања, вештине, друштвена моћ...)	Шта мотивише ЦГ на промене?	Активности које је могуће спровести да би се одговорило на потребе ЦГ
-Ниске родитељске компетенције -Зависност родитеља од социјалних давања -Културна и социјална депривација -Ниско самопоштовање и самопоуздање -Угроженост и нереализованост права и потреба -Егзистенцијална и лична несигурност - Слаба моћ самосталног покретања промена у правцу остваривања и заштите својих потреба и права	-Осмишљено слободно време - Толеранција, поштовање и уважавање особености -Већи степен права на приватност -Мање стамбене јединице -Заступник права детета на локалном нивоу -Однос поверења и позитивни идентификацијски модели(“кључна особа”, “старији брат /старија сестра”) -Осмишљени програми провођења слободног времена -Пристап садржајима и већ постојећим услугама у заједници, које се односе на слободно време - Потреба за прихватањем и припадањем - за задовољењем основних егзистенцијалних потреба -за подршком у образовном процесу	-Радозналост -Партиципативност -Покретљивост -Жеља и спремност за промене	-Степен угрожености -Позитивни примери и размена аскустава са припадницима других социјалних група -Стицање нових позитивних знања и вештина	-Програми примарна превенције -Побољшање доступности, адекватности, квалитета и ефикасности друштвених служби намењених деци -Промоција права деце да живе у природном окружењу -Развој институционалних и ванитуституционалних програма ради спречавања социјалне искључености -Развој сервиса за подршку породицама у ризику неадекватног или отежаног старања о деци -Развој сарадње институција и цивилног сектора -Сарадња са цивилним сектором из земље и иностранства

1.8. ДЕЦА И МЛАДИ НЕПРИЛАГОЂЕНОГ ДРУШТВЕНОГ ПОНАШАЊА

Циљна група и њене основне карактеристике	Потребе ц. групе	Капацитети ЦГ (знања, вештине, друштвена моћ...)	Шта мотивише ЦГ на промене?	Активности које је могуће спровести да би се одговорило на потребе ЦГ
-Ниске родитељске компетенције -Непоштовање социјалних, моралних и законских норми -Непоштовање граница понашања -Социјална покретљивост и лако стварање, структурисање и учешће у групи -Лојалност групи и вредностима групе -Брз и ефикасан проток информација -Нереалан лични идентитет -Потреба да скрену пажњу на себе -Ауторитарност, послушност, лојалност -Маргинализованост -Конзументи наметнутог и промовисаног негативног система вредности	-Скретање пажње на себе и своје проблеме -Проверавање и померање граница -Демонстрација контроле и моћи -Праћење трендова	-Друштвена моћ у одређеном социјалном миљеу -Партиципативност -Радозналост за нове садржаје -Лако успостављање нових група, припадност и лојалност групи -Потреба за припадањем -Интересовање за друге социјалне групе	-Силе раста -Друштвена одлучност у спровођењу васпитних мера и казнене политике -Позитивне промене друштвених вредности -Стицање позитивних знања и вештина -Позитивна комуникација и награђивање -Медијска доступност информација	-Програми примарна превенције -Клуб деце и родитеља (дефинисана сатница активности професионалаца и волонтера вршњака и родитеља+замена за излазак) -Мрежа волонтера, позитивни узор и ментори -Програми садржајног осмишљавања слободног времена -Промовисање нових вредности и здравих стилова живота -Повезивање институција, цивилног сектора сектора

Анекс 2.

Повезаност Стратегије са Националним стратегијама развоја социјалне заштите и смањења сиромаштва

Елементи стратешког плана Града	Стратегија развоја социјалне заштите	Стратегија за смањење сиромаштва
Стратешки циљ 1 Партнерство, умреженост и квалитетно информисање 1.1. Подизање нивоа ефикасности система социјалне заштите успостављањем партнерства свих актера пружалаца услуга социјалне заштите у локалној заједници 1.2. Подизање нивоа могућности задовољења потреба корисника кроз информисање 1.3. Унапређење квалитета услуга и сервиса развојем професионализма и одговарањем на потребе корисника	<i>Стратешки правац 2.3.4.</i> <i>Обезбеђивање квалитетних услуга у социјалној заштити кроз подстицање развоја широке лезе услуга заснованих на интерсектоском приступу и пруларизму пружаоца услуга.</i> <i>Стратешки правац реформе 2.3.5</i> <i>Јачање професионалних капацитета запослених у социјалној заштити</i> <i>Појединачни циљ 1.2.</i> <i>Ефикаснији систем материјалне помоћи</i> <i>Појединачни циљ 2.3.</i> <i>Територијално и функционално доступне услуга</i>	<i>Основни правац Стратегије за смањење сиромаштва 3:</i> <i>Стратегија смањења сиромаштва има интегрални приступ са становишта консултативно-партиципативног процеса, у вези са њеним доношењем и планираним спровођењем, са основним циљем:</i> <i>- Да у спровођењу CCC буду укључени сви релевантни учесници</i> <i>- Да се обезбеди ефикасно и транспарентно ширење информација</i> <i>Овакав приступ смањењу сиромаштва омогућава интензивну сарадњу државних институција и цивилног сектора, професионалну подршку, а пре свега искрену жељу и спремност свих учесника да активно и одговорно учествују у целокупном процесу.</i> <i>1.1.2.3. Повећање капацитета људских ресурса</i> <i>Начело: Доживотно образовања представља једину стратегију која гарантује флексибилност и прилагођавање радног ресурса динамичном окружењу</i>

Стратешки циљ 3 Развој постојећих и потребних облика заштите 3.1. Одржавање постојећег нивоа и подизање квалитета услуга и сервиса социјалне заштите кроз унапређење и развој постојећих људских, институционалних и материјалних ресурса 3.2. Подизање нивоа задовољења потреба најосетљивијих маргинализованих група корисника у граду Сомбору кроз развијање иновативних сервиса и услуга коришћењем свих расположивих извора финансирања	<i>Стратешки правац 2.3.2.</i> <i>Дефинисање развојне политике социјалне заштите и повезивање са другим системима и делатностима у друштву</i> <i>Стратешки правац реформе 2.3.4</i> <i>Обезбеђивање квалитетних услуга у социјалној заштити</i> <i>Појединачни циљ 2.1.</i> <i>Интегрални приступ у идентификовању потреба и планирању услуга у заједници</i> <i>Појединачни циљ 2.2.</i> <i>Увођење система квалитета у социјалну заштиту</i>	<i>Основни правац Стратегије за смањење сиромаштва 3:</i> <i>Стратегија смањења сиромаштва има интегрални приступ са становишта консултативно-партиципативног процеса, у вези са њеним доношењем и планираним спровођењем, са основним циљем:</i> <i>- Да у спровођењу CCC буду укључени сви релевантни учесници</i> <i>- Да се обезбеди ефикасно и транспарентно ширење информација</i> <i>Овакав приступ смањењу сиромаштва омогућава интензивну сарадњу државних институција и цивилног сектора, професионалну подршку, а пре свега искрену жељу и спремност свих учесника да активно и одговорно учествују у целокупном процесу.</i>
Стратешки циљ 4 Успостављање система квалитета услуга социјалне заштите 4.1. Увођење транспарентних механизма контроле ресурса, процене резултата и професионалног понашања пружалаца услуга у области социјалне заштите на локалном нивоу	<i>Стратешки правац 2.3.1.</i> <i>Развијање механизма за учешће грађана и корисника у одлучивању о средствима и начинима задовољавања потреба</i> <i>Појединачни циљ 2.1.</i> <i>Интегрални приступ у идентификовању потреба и планирању услуга у заједници</i> <i>Појединачни циљ 2.2.</i> <i>Увођење система квалитета у социјалну заштиту</i>	<i>1.1.2.3. Повећање капацитета људских ресурса</i> <i>Начело: Доживотно образовања представља једину стратегију која гарантује флексибилност и прилагођавање радног ресурса динамичном окружењу</i>

6.1. Старији

Елементи стратешког плана Града	Стратегија развоја социјалне заштите	Стратегија за смањење сиромаштва
Стратешки циљ 6.1.1. Унапређење квалитета живота старих лица развијањем нових и организационим усавршавањем постојећих сервиса и услуга те отворених облика заштите у граду Сомбору уз активно учешће корисника.	4.2.2. Посебни циљ 2. Развијање мреже услуга у заједници, кроз уводјење нових услуга социјалне заштите на принципима сарадње и партнерства	Стратешки правац 2: Стратегија социјалне заштите унутар целокупног оквира Стратегије за смањење сиромаштва има за циљ обезбеђивање минималне социјалне сигурносне мреже за целу популацију и посебно за поједине угрожене групе. Оваква социјална политика базирала би се на следећим начелима: - Проширење суверености појединца - Помоћ онима који пате и који су немоћни - Конкурентност (развојноправност свих сектора пружаоца услуга) - Нова улога државе (доноси законске оквире, врши надзор и обезбеђује последње осигурање и помоћ) - Већа улога локалних заједница
Специфичан циљ 6.1.1.1. Преиспитати и ускладити градску одлуку за потребом проширења нових услуга.	Појединачни циљ 2.1. Интегрални приступ у идентификовању потреба и планирању услуга у заједници, утемелјену на равноправности пружаоца услуга	Основни правац Стратегије за смањење сиромаштва 3: Стратегија смањења сиромаштва има интегрални приступ са становишта консултативно-партиципативног процеса, у вези са њеним доношењем и планираним спровођењем, са основним циљем: - Да у спровођењу CCC буду укључени сви релевантни учесници - Да се обезбеди ефикасно и транспарентно 1.1.2.3. Повећање капацитета људских ресурса, стручног кадра са лиценцом
Специфичан циљ 6.1.1.2. Одрживост и проширење „Помоћи и неге у кући“ у граду и селу уз лично учешће-партипацију корисника својим приходима	4.2.2. Посебни циљ 2. Развијање мреже услуга у граду и селима	Побољшање доступности, квалитета и ефикасности друштвених служби Основни правац подршке старијим лицима је развој помоћи у кући у граду и селу.
Специфични циљ 6.1.1.4. Отворити дневни боравак за стара лица у неком од постојећих објеката	Задатак 1. Идентификовање потреба група корисника и стратешко, међусистемски усклађено планирање услуга на различитим нивоима	• Побољшање доступности, квалитета и ефикасности друштвених служби за старе

		Основни правац даљег развоја подршке старим лицима је развој помоћи у кући и локалној заједници.
--	--	--

Специфични циљ 6.1.1.5.

Путем акредитованог програма перманентно едуковати волонтере за рад са старима.

перманентно едуковати волонтере и даваоце услуга за рад са старијима.	корисника, планирање услуга и евалуација 4.2.2 Посебни циљ 2. Развијање мреже услуга у заједници	1.1.2.3. Повећање капацитета људских ресурса
---	---	--

6.2. Деца и млади

Елементи стратешког плана Града	Национални план за децу	Стратегија развоја социјалне заштите	Стратегија за смањење сиромаштва
Специфични циљ 6.2.1. Смањивање броја деце корисника социјалних услуга кроз збрињавање и ојачавање деце и младих мултисекторским и мултидисциплинарним програмима и акцијама, дневни боравак и прихватилиште, дневном клубу за децу и младе	Стратешки циљ Смањење сиромаштва деце	4.2.2. Посебни циљ 2. Развијање мреже услуга у заједници	Стратешки правац 2: Стратегија социјалне заштите унутар целокупног оквира Стратегије за смањење сиромаштва има за циљ обезбеђивање минималне социјалне сигурносне мреже за целу популацију и посебно за поједине угрожене групе. Оваква социјална политика базирала би се на следећим начелима: - Проширење суверености појединца - Помоћ онима који пате и који су немоћни - Конкуренција (развноправност свих сектора пружаоца услуга) - Нова улога државе (доноси законске оквире, врши надзор и обезбеђује последње осигурање и помоћ) - Већа улога локалних заједница
Специфични циљ 6.2.2. Смањивање тренда раста друштвено неприхватљивог понашања примарном превенцијом социјалне патологије осмишљеним програмима који подразумеваја јасну поделу одговорности социјалних актера на територији Града Сомбора.	Појединачни циљ 3. Изrada систематске, дугорочне, превентивне и развојне стратегије	Задатак 1. Идентификовање потреба група корисника и стратешко, међусистемски усклађено планирање услуга на различитим нивоима	1.1.2.3. Повећање капацитета људских ресурса Начело: Доживотно образовања представља једину стратегију која гарантује флексибилност и прилагођавање радног ресурса динамичном окружењу
Специфични задатак 6.2.1.3. До краја 2020. године креирати програме за рад дневног боравка деце		Задатак 2. Целовита процена потреба корисника, планирање услуга и евалуација	Осигурање пословне климе која подстиче динамичан приватни сектор.

Специфични задатак 6.2.1.4. До краја 2020. године усаглашавање стандарда, критеријума за функционисање прихватишта за децу и младе у Сомбору,		Појединачни циљ 2.2. Увођење система квалитета у социјалну заштиту	Побољшање доступности, квалитета и ефикасности друштвених служби за децу

6.2. Особе са инвалидитетом

Елементи стратешког плана Града	Стратегија развоја социјалне заштите	Стратегија за смањење сиромаштва	Национални план за децу	Стратегија унапређења положаја особа са инвалидитетом
Специфични циљ 6.3.1. Подизање нивоа свести свих грађана града Сомбора кроз укључивање особа са инвалидитетом у систем локалне социјалне заштите	Посебни циљ 1. Унапређење заштите најсиромашнијих грађана	Приоритети: 1. Приступачност средине 2. Социјална заштите особа са инвалидитетом Мере и активности: - инвалидност учинити видљивом у локалној заједници и мобилисати локалне ресурсе - реформисати постојеће облике институционалне социјалне заштите особа са инвалидитетом	Стратешки циљ: Унапређење положаја и права деце са сметњама и тешкоћама у развоју и стварање могућности за њихово равноправно учешће у друштву Специфичан циљ: Подизање свести у друштву о деци са сметњама и тешкоћама у развоју, о њиховим правима, потребама, потенцијалима и доприносу те стварање окружења које ће омогућити изједначавање могућности које се пружају деци са сметњама и тешкоћама у развоју за равноправно учешће у друштву	1. Развити ефикасну правну заштиту, уз развијене и спроведене планове превенције и спречавања дискриминације особа са инвалидитетом, као и планове сензибилизације друштва по питањима инвалидности; А) Посебан циљ 4: Подизање нивоа свести заједнице о особама са инвалидитетом и особа са инвалидитетом о правима, положају и потребама Б) Посебан циљ 3: Осигурати поштовање права особа са инвалидитетом кроз развој механизма заштите права особа са инвалидитетом

Специфични циљ 6.3.2. Унапређење квалитета живота свих особа са инвалидитетом града Сомбора успостављањем свих, овом Стратегијом дефинисаних, потребних сервиса и услуга у социјалној заштити	Посебни циљ 1. Унапређење заштите најсиромашнијих грађана	Приоритети: • социјална заштите особа са инвалидитетом • приступачност средине • приступачност образовања • запошљавање особа са инвалидитетом Мере и активности: - код утврђивања границе сиромаштва за материјално обезбеђење породице, треба узети у обзир и специфичне трошкове породица са инвалидним чланом - Обезбедити право на новчану накнаду свим особама са инавалидитетом, без обзира на узрок и врсту инвалидитета - развијати службе (услуге) за подршку особама са инвалидитетом и њиховим породицама.	Стратешки циљ: Унапређење положаја и права деце са сметњама и тешкоћама у развоју и стварање могућности за њихово равноправно учешће у друштву Специфични циљеви: - Обезбедити квалитетно образовање свој деци са сметњама и тешкоћама у развоју - Обезбедити свеобухватну и квалитетну здравствену заштиту и рехабилитацију деци са сметњама и тешкоћама у развоју	2. Социјалне, здравствене и друге услуге базиране на правима и потребама корисника начинити доступним, у складу са савременим међународно–прихваћеним методама процене инвалидности и потреба; А) Посебан циљ 5: Унапредити систем подршке и услуга усмерених ка кориснику у складу са његовим потребама. Б) Посебан циљ 6: Оснажити породице особа са инвалидитетом кроз систем пружања адекватне подршке одговарајућих сервиса и служби које помажу интеграцију особа са инвалидитетом у заједницу В) Посебан циљ 7: Унапредити квалитет рада пружалаца услуга. - Осигурати особама са инвалидитетом адекватан стандард живљења и социјалну сигурност. А) Посебан циљ 16: Обезбедити свим особама са инвалидитетом социјалну сигурност и пуно и несметано уживање тог права
--	--	---	--	--

Специфични циљ 6.3.3. Повећање броја корисника сервиса и услуга социјалне заштите из реда особа са инвалидитетом у граду Сомбору умрежавањем свих актера социјалне заштите	Посебни циљ 2. Развијање мреже услуга у заједници	Приоритети: • социјална заштите особа са инвалидитетом • приступачност средине • приступачност образовања • запошљавање особа са инвалидитетом Мере и активности: - реформисати постојеће облике институционалне социјалне заштите особа са инвалидитетом	Стратешки циљ: Унапређење положаја и права деце ометене у развоју и стварање могућности за њихово равноправно учешће у друштву Специфичан циљ: Подизање свести у друштву о деци са сметњама и тешкоћама у развоју, о њиховим правима, потребама, потенцијалима и доприносу те стварање окружења које ће омогућити изједначавање могућности које се пружају деци са сметњама и тешкоћама у развоју за равноправно учешће у друштву	3.Развити политике мера и применити програме, нарочито у областима образовања, запошљавања, рада и становања, које особама са инвалидитетом пружају једнаке могућности и подстичу самосталност, лични развој и активан живот у свим областима А) Посебан циљ 8: Осигурати поштовање и остваривање права свих особа са инвалидитетом на адекватно образовање уз обезбеђивање једнаких могућности за учење и развој у локалној заједници за сву децу, омладину и одрасле особе са инвалидитетом Б) Посебан циљ 9: Обезбедити једнаке могућности за рад и запошљавање особа са инвалидитетом уз развој и примену системских решења базираних на потребама и способностима. В) Посебан циљ 11: Побољшати квалитет живота особа са инвалидитетом стварањем могућности за слободан избор услова и начина живота у изабраном окружењу. Г) Посебан циљ 12: Повећати укљученост особа са инвалидитетом у заједницу стварањем услова за њихово учешће у доношењу докумената код доносиоца политика - Повећати укљученост особа са инвалидитетом у заједницу стварањем услова за учешће у културном и спортско-рекреативном животу и слободним активностима. - Питање положаја особа са инвалидитетом уградити у опште развојне планове уз изградњу институционалног оквира и операционализацију мултисекторске и мултиресорне сарадње на
---	--	---	--	--

6.4. Жене

Елементи стратешког плана града Сомбоа	Стратегија развоја социјалне заштите	Стратегија за смањење сиромаштва
Стратешки циљ 6.4.1. Разрадити циљеве из пројекта УН Социјално оснаживање жена и девојака у граду Сомбору путем едукације.	4.2.2. Посебни циљ 2. Развијање мреже услуга у заједници	Стратешки правац 2: Стратегија социјалне заштите унутар целокупног оквира Стратегије за смањење сиромаштва има за циљ обезбеђивање минималне социјалне сигурносне мреже за целу популацију и посебно за поједине угрожне групе. Оваква социјална политика базирала би се на следећим начелима: - Проширење суверености појединца - Помоћ онима који пате и који су немоћни - Конкурентност (разноправност свих сектора пружалаца услуга) - Нова улога државе (доноси законске оквире, врши надзор и обезбеђује последње осигурање и помоћ) - Већа улога локалних заједница
Стратешки циљ 6.4.2. Умрежавање свих социјалних партнера у граду Сомбору који се баве проблематиком жена ради формирања јединствене базе података, интегрисаног приступа у раду и заједничких акција	Појединачни циљ 2.1. Интегрални приступ у идентификовању потреба и планирању услуга у заједници Задатак 1. Идентификовање потреба група корисника и стратешко међусистемско планирање услуга на различитим нивоима Појединачни циљ 2.2 Увођење система квалитета у социјалну заштиту	Основни правац Стратегије за смањење сиромаштва 3: Стратегија смањења сиромаштва има интегрални приступ са становишта консултативно-партиципативног процеса, у вези са њеним доношењем и планираним спровођењем, са основним циљем: - Да у спровођењу ССС буду укључени сви релевантни учесници - Да се обезбеди ефикасно и транспарентно ширење информација Овакав приступ смањењу сиромаштва омогућава интензивну сарадњу државних институција и цивилног сектора, професионалну подршку, а пре свега искрену жељу и спремност свих учесника да активно и одговорно учествују у целокупном процесу. 1.1.2.3. Повећање капацитета људских ресурса

Стратешки циљ 6.4.3. Развој нових модела социјалне заштите жена у граду Сомбору путем оснивања нових сервиса и служби и већом подршком и унапређењем постојећих у владином, невладином и приватном сектору	Посебни циљ 2. развијање мреже услуга у заједници <i>Задатак 1. Идентификовање потреба група корисника и стратешко, међусистемски уклађено планирање услуга на различитим нивоима</i> <i>Задатак2. Целовита процена потреба корисника, планирање услуга и евалуација</i>	Побољшање доступности, квалитета и ефикасности друштвених служби
Специфичан циљ 6.4.1.1. Увођење нових активности и програма у Сигурној кући као што су оснивање агенције за социјалне предузетништво, тренинг центра за производњу органски узгајаног поврћа, израда пластеника и обука жена жртава насиља у породици..	4.2.2 Посебни циљ 2. Развијање мреже услуга у заједници	Побољшање доступности, квалитета и ефикасности друштвених служби
Специфичан циљ 6.4.1.2. Организовање органске производње у оквиру сигурне куће, истраживање тржишта, брендирање, израда интернет презентације	4.2.2 Развој мреже услуга у заједници	Да се обезбеди ефикасно и транспарентно ширење информација
Специфични циљ 6.4.2.1. Потписивање споразума о сарадњи социјалних актера у Сомбору 2016. г.	4.2.2 Развој мреже услуга у заједници	Побољшање доступности, квалитета и ефикасности друштвених служби
Специфични циљ 6.4.3.1. Од 2016. г. подршка оснивања група самопомоћи женама жртвама насиља кроз подршку жена које су оснажене изашле из насиља, и правно-саветодавна подршка њиховим неформалним групама и удружењима.	<i>Задатак 2. Целовита процена потреба корисника, планирање услуга и евалуација</i>	1.1.2.3. Повећање капацитета људских ресурса

Елементи стратешког плана града Сомбора	Стратегија за побољшање положаја жена и унапређење родне равноправности	Национална стратегија спречавања и сузбијања насиља над женама у породици и партнерским односима
Стратешки циљ 6.4.1. Разрадити циљеве из пројекта УН Социјално оснаживање жена и девојака у граду Сомбору путем едукације.	2.1.2. По 6.2.1.2. Побољшање економског положаја жена и остваривање родне равноправности	3.3. Оснаживање жртава насиља

Стратешки циљ 6.4.2. Умрежавање свих социјалних партнера у граду Сомбор који се баве проблематиком жена ради формирања јединствене базе података, интегралног приступа у раду и заједничких акција	Појединачни циљ 3: Институционализација механизма за равноправност полова и активно укључивање у процесе одлучивања	Општи циљ: Унапређивање мултисекторске сарадње и подизање капацитета органа и служби 1. Успоставити механизме координације заштите жртава насиља и укључити у координационе механизме организације цивилног друштва
Стратешки циљ 6.4.3. Развој нових модела социјалне заштите жена у граду Сомбору путем оснивања нових сервиса и служби и већом подршком и унапређењем постојећих у владином, невладином и приватном сектору	Појединачни циљ 3: Институционализација механизма за равноправност полова и активно укључивање у процесе одлучивања	3.3.2. Размотрити могућност успостављања механизма финансирања програма економског оснаживања који су намењени женама.
Специфични циљ 6.4.1.1. Увођење нових активности и програма у Сигурној кући као што су оснивање агенције за социјалне предузетништво, тренинг центра за производњу органски узгајаног поврћа, израда пластеника и обука жена жртава насиља у породици..	4.2.2. Посебан циљ: Искорењивање екомске неједнакости између мушкараца и жена, увођење политике једнаких могућности и боље коришћење женских ресурса за развој	3.3.1. Успоставити механизме дугорочне подршке женама које су претрпеле насиље

Специфичан циљ 6.4.1.2. Организовање органске производње у оквиру сигурне куће, истраживање тржишта, брендирање, израда интернет презентације	Појединачни циљ 2: Подстицање запошљавања, женског предузетништва и samozapošljavanja	3.3.1. Успоставити механизме дугорочне подршке женама које су претрпеле насиље
Специфични циљ 6.4.2.1. Потписивање споразума о сарадњи социјалних актера у Сомбору	Појединачни циљ 5: Јачање капацитета институција подизањем свести и знања о родној равноправности у политичком и јавном животу	Општи циљ: Унапређивање мултисекторске сарадње и подизање капацитета органа и служби 1.1. Усвојити Општи протокол о поступању и сарадњи установа, органа и организација у ситуацијама насиља над женама у породици и у партнерским односима, полазећи од надлежности дефинисаних законима
Специфични циљ 6.4.3.1. Од 2016. г. подршка оснивања група самопомоћи женама жртвама насиља кроз подршку жена које су оснажене изашле из насиља, и правно-саветодавна подршка њиховим неформалним групама и удружењима	Појединачни циљ 4: Стварање преуслова за учешће жема двоструко и вишеструко дискриминисаних група у јавном и политичком животу	3.3.1. Успоставити механизме дугорочне подршке женама које су претрпеле насиље

6.5 Роми

Елементи стратешког плана града Сомбоа	Стратегија развоја социјалне заштите	Стратегија за смањење сиромаштва
Специфични циљ 6.5.1. Обезбеђивање континуитета и квалитета образовања Рома	4.2.2. Посебни циљ 2. Развијање мреже услуга у заједници	Стратешки правац 2: Проширење суверености појединца 1.1.2.3. Повећање капацитета људских ресурса
Специфично циљ 6.5.2. Унапређивање могућности за запошљавање Рома	Појединачни циљ 2.1. интегрисани приступ у идентификовању потреба и планирању услуга у заједници	1.1.2.3. Повећање капацитета људских ресурса Већа улога локалних заједница
Специфични циљ 6.5.3. Повећање доступности информација о могућностима остваривања права из области социјалне заштите	Задатак 1. Идентификовање потреба група корисника и стратешко међусистемско планирање услуга на различитим нивоима Појединачни циљ 1.2. Ефикаснији систем материјалне помоћи Појединачни циљ 2.3. Територијално и функционално доступне услуга	Побољшање доступности, квалитета и ефикасности друштвених служби Да се обезбеди ефикасно и транспарентно ширење информација Помоћ онима који пате и који су немоћни
Специфични циљ 6.5.4. Подршка развоју	4.2.2. Посебни циљ 2. Развијање мреже услуга у	Конкурениција (развноправност свих сектора

хранитељства	заједници	<i>пужалаца услуга)</i>
Специфичан циљ 6.5.5. Оснаживање ромских удружења за рад на унапређењу квалитета становања	Појединачни циљ 2.2 Увођење система квалитета у социјалну заштиту	<i>-Већа улога локалних заједница</i>

Елементи стратешког плана града Сомбоа		Стратегија за унапређење положаја Рома у Републици Србији
Специфични циљ 6.5.1. Обезбеђивање континуитета и квалитета образовања Рома	1. Укључивање Рома у образовни систем и обезбеђивање континуитета у образовању.	
Специфично циљ 6.5.2. Унапређивање могућности за запошљавање Рома	3.4.2. Препоруке у вези са повећањем могућности запошљавања	
Специфични циљ 6.5.3. Повећање доступности информација о могућностима остваривања права из области социјалне заштите	6.4. Препоруке за даљу акцију Треба оспособити ромска удружења грађана да се укључе у пружање социјалних услуга на нивоу професионалних стандарда и ојачати сарадњу ромских удружења грађана и центара за социјални рад	
Специфични циљ 6.5.4. Подршка развоју хранитељства	6.4. Препоруке за даљу акцију Треба пружати подршку развоју хранитељства, а посебно промовисању хранитељства у ромској популацији, подизати мотивацију и компетенције по родица које су заинтересоване за прихват деце без родитељског старања и пружати подршку природној породици детета.	
Специфичан циљ 6.5.5. Оснаживање ромских удружења за рад на унапређењу квалитета становања	Треба обезбедити подршку оснаживању ромских удружења грађана како би могле да раде у локалним заједницама.	

